

Po znanje v šolske klopi

Prvi šolski dan je pač posebno doživetje za sedemletnike, ki sicer opogumljeni z znanjem iz male šole, z mešanimi občutki veselja nad svojo doraslostjo šoli in tremo pred vsem neznanim, kar jih v razredu čaka, stopajo prvič čez šolski prag.
— L. M. — Foto: F. Perdan

Leto XXVI. Številka 68

GLAS

Kranj, sreda, 5. 9. 1973

Cena 70 par

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik. Od 1. januarja 1958 kot poltednik. Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko. Od 1. januarja 1964 kot poltednik, in sicer ob sredo in sobotah

Ustanovitelji: obč. konference SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, Šk. Loka in Trzin — Izdaja CP Gorenjski tisk Kranj. Glavni urednik Anton Miklavčič — Odgovorni urednik Albin Učakar

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Prostorske stiske ni več

V nedeljo so v Škofji Loki slovesno izročili namenu osnovno in posebno šolo

Z novim šolskim letom so se v osnovni šoli Peter Kavčič rešili hude stiske s prostorom, ki je zahtevala celo uvedbo tretje izmene. K temu je pripomoglo novo šolsko poslopje, ki so ga v nedeljo slovesno odprli. V novi stavbi je dobila prostore tudi posebna osnovna šola.

Številne Ločane in okoličane, ki so se v velikem številu zbrali pred mogočno stavbo v Podlubniku, je najprej pozdravil predsednik odbora za gradnjo šol v Škofji Loki Tone Rakovec. Spregovoril je o velikem pomenu novega šolskega poslopja za mesto in pri tem poudaril, da je ta šola le eden od objektov, ki so jih zgradili s samoprispevkom občanov. Tega so prebivalci obeh dolin in

Škofje Loke izglasovali pred petimi leti. Z denarjem, ki so ga prispevali od osebnih dohodkov, je bila postavljena telovadnica pri osnovni šoli v Železnikih, osnovna šola Ivan Tavčar v Gorenji vasi, največji objekt pa je sprejel mlade občane te dni. Za dokončno uresničitev programa bo treba zgraditi še nekaj učilnic pri osnovni šoli Cvetko Golar na Trati. Podražitev materiala in razširitev programa — nove prostore je dobila tudi posebna osnovna šola — pa zahtevajo dodatna sredstva. Tudi sedaj so delovni ljudje pokazali veliko volje, da sami odločajo o razvoju šolstva. Večina delavskih svetov je potrdila, da bodo njihove delovne organizacije še do leta 1975

plačevale samoprispevek za gradnjo šol in tako omogočile uresničitev programa.

Ker Škofja Loka letos praznuje tisočletnico in je bila otvoritev šole v Podlubniku le ena od številnih prireditvev ob tem jubileju, je ravnatelj šole Franc Vidmar navzočim posredoval tudi nekaj podatkov o razvoju šolstva v Škofji Loki.

Prve vesti o šolstvu v tisočletnem mestu segajo tja v 13. stoletje. Nato pa se zapisi pojavljajo skoraj v vsakem stoletju, še posebej živahen razvoj pa je šolstvo doseglo v času protestantizma. V tem času je mesto že imelo svojo šolsko stavbo, kar lahko sklepamo po ohranjenem računu iz leta 1538, ki govori o popravilu mlina pred šolo. Da jih je tudi takrat že pestila prostorska stiska, pa priča podatek, da je graš-

Nadaljevanje na 2. str.

Spet čez šolski prag

Prvi dan šolskega pouka je že mimo. Bil je sila vznemirljiv za prvošolčke, malo manj za »stare mačke« iz višjih razredov, znamenit za vse kraje, ki se z novim šolskim letom ponašajo z novo šolo. Medtem ko nekateri prvošolčki zaradi treme pred pomembnim dogodkom že dan poprej niso imeli posebnega teka, pa so starši potarnali med seboj o kupu šolske opreme, ki so jo morali kupiti in koliko je ta stala. Kljub temu pa so bile knjigarne in papirnice v ponedeljek povsod prepolne.

Točnih podatkov o tem, koliko učencev se je vpisalo v prvi razred in koliko je nadaljevalo šolanje na osemletkah še ni, vendar pa je skoraj povsod na Gorenjskem nekoliko večji vpis kot je bil lani, iz česar bi se dalo sklepati o višanju natalitete. Sicer pa vstopajo v šolo veliko bolj pripravljeni za učenje kot prejšnje generacije, saj so skoraj vsi, v nekaterih občinah stoddostno drugje nekaj manj, obiskovali malo šolo.

Na Gorenjskem so letos odpirali nove šole v škofjeloški in kranjski občini, nekaj pa jih bo še do konca letošnjega leta in v začetku prihodnjega. Samo v kranjski občini je bilo letos pet novih šol, v katerih se bodo posebno dobro počutili učenci, ki se bodo vanje preselili iz starih dotrajanih šolskih zgradb. Šolskih učilnic je več, pomembno pa je tudi lažje šolsko delo, modernejši pouk in razbremenitev učencev samih, kar prostornejše šole tudi nudijo.

Novo šolsko leto pa pomeni za temeljne izobraževalne skupnosti, da bo treba za šolstvo odšteti več denarja, ker se je povečalo število oddelkov in število prosvetnih delavcev, upoštevati pa bo treba tudi spremembe v osebnih dohodkih prosvetnih delavcev.

jubilejna
mešanica
BRAVO

netto 100g

ŠPECERIJA
BLEDE

Za dan republike z novo žičnico na Krvavec

Črnoglede govorce, da nova krožna kabinska žičnica na Krvavec z zmogljivostjo 900 ljudi na uro do 29. novembra, dneva republike, ne bo stekla, niso utemeljene. Dela tečejo normalno, o zamudah pa skoraj ne moremo govoriti. Tako so poudarili na ponedeljkovi seji poslovnega odbora konzorcija za izgradnjo rekreacijskega in turističnega centra na Krvavcu, ki mu predseduje generalni direktor Iskre-Elektromehanike iz Kranja Jože Hujs. Pogodbe o izvajanju gradbenih in montažnih del so sklenjene. Prav tako pa je firma Pomagalski iz Grenobla obljubila, da bo pravočasno, najverjetneje že v prihodnjih dneh, dobavila vse potrebno za krožno dostopno kabinsko žičnico na Krvavec, novo dvosedežnico od Gospinca do vrha Krvavca ter dele za tri nove vlečnice na Krvavcu.

Trasa za novo kabinsko žičnico je pripravljena, nosilni stebri v glavnem že stoje, kmalu pa bo narejeno tudi podnožje spodnje in zgornje postaje nove žičnice. Med 9. in 15. septembrom naj bi začeli obe postaji dokončno montirati. Ovir, da bi okrog 15. novembra nova kabinska krožna žičnica na Krvavec stekla, torej ni. Na ponedeljkovi seji poslovnega odbora konzorcija so tudi povedali, da se bodo tudi 4 nove naprave na Krvavcu (sedežnica in 3 vlečnice) »zavrtele« do konca letošnjega leta.

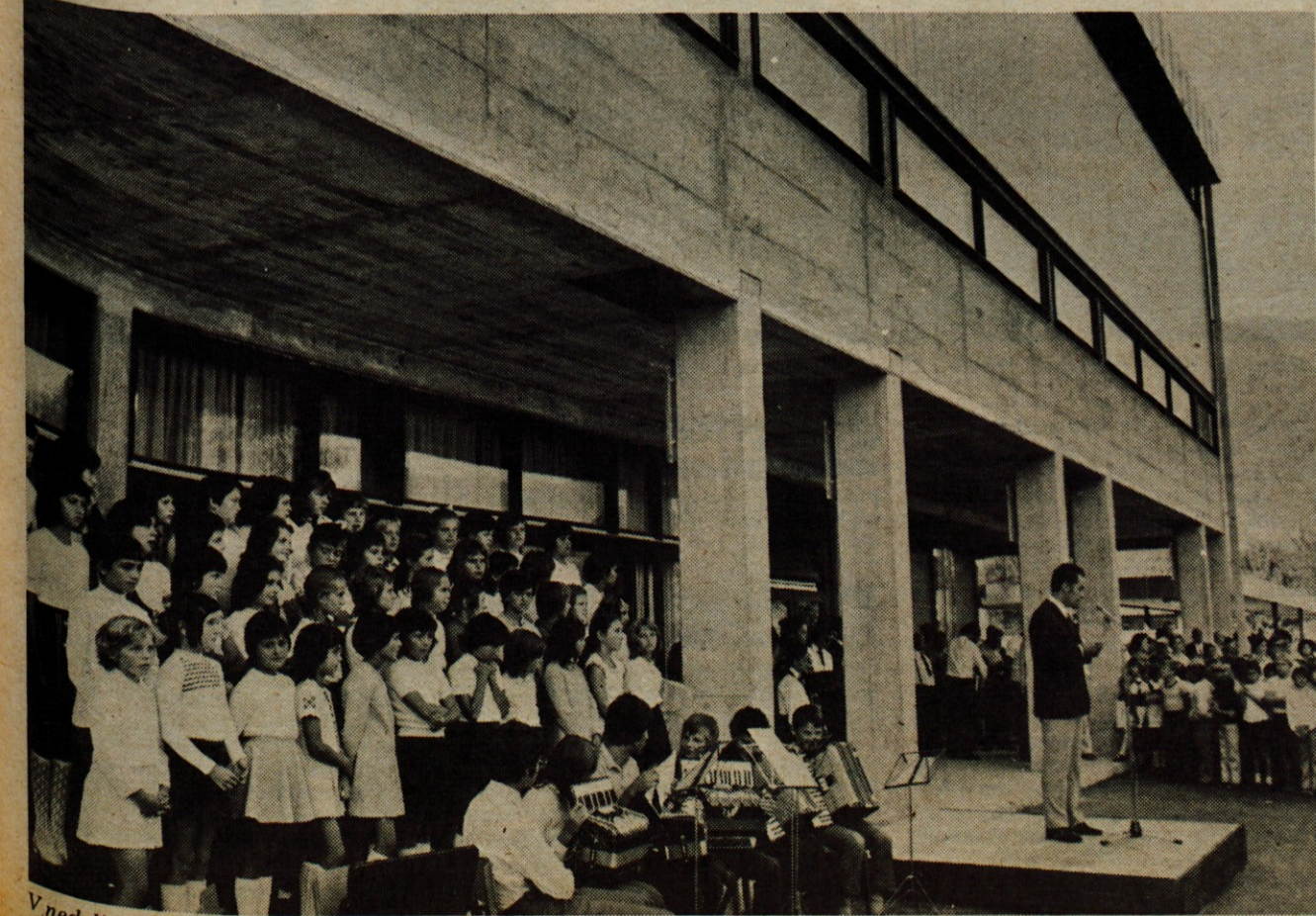
Krvavec bo dobil letošnjo zimo tudi obsežnejše in kvalitetnejše smučarske proge. Sedanje proge namreč razširjajo in jih čistijo,

upajo pa, da bo do zime urejena nova atraktivna proga skozi Lukenjski graben. Hektarji, na katerih bodo proge, se bodo tako povečali za najmanj 60 odstotkov. Razmišljanja, da bi kupili še en teptalni stroj so torej na mestu.

Na ponedeljkovi seji poslovnega odbora so obravnavali tudi sredstva, ki se zbirajo za izgradnjo krvavškega centra. Stal naj bi okrog 3,5 milijarde starih dinarjev. Doslej je zbranih 700 starih milijonov dinarjev, morali pa bi jih zbrati še 560. Zato bo skušal poslovni odbor konzorcij še razširiti predvsem na ljubljansko področje, kjer je eno glavnih zaledij Krvavca in pridobiti nove deleže.

J. Košnjek

Naročnik:

V nedeljo so slovesno izročili namenu novo šolo v Škofji Loki

Ne le razlaganje

Skupina za koordinacijo skupne komisije vseh zborov republiške ustave je ocenila dosedanji potek javne razprave o osnutku republiške in zvezne ustave. Opozorili so, naj se razprave ne omejujejo le na razlaganje ustavnih določb in načelno razpravo o njih, marveč naj delovni ljudje razpravljajo o svojem samoupravnem položaju kot ga opredeljuje ustava.

Izvoz orožja

Crvena zastava iz Kragujevca je letos poslala na ameriški trg 15.000 lovskih karabink, v zahodno Evropo pa 5000. Skupna vrednost izvoza lovskega orožja je preseгла milijon dolarjev. Prihodnje leto se bo izvoz še precej povečal.

Novo cene dnevnikov

Ker so se izjalovili vsi dosedanji poskusi, da bi izboljšali svoj gnotni položaj, so založniki dnevnikov na hrvaško-srbskem in srbsko-hrvaškem jezikovnem območju sklenili, da se dnevniki podražijo s 1. septembrom od 1 dinarja na 1,50 dinarja za izvod. V Bosni in Hercegovini in v Sloveniji bodo dnevniki še naprej po stari ceni.

Štiridnevni teden?

Elektrogospodarstvo Slovenije si prizadeva dobiti električno energijo iz drugih republik in iz voza iz Avstrije. Možnosti za tovrstno rešitev krize pa so slabe. Zato se po besedah glavnega dispečerja elektrogospodarstva Slovenije lahko zgodi, da bodo tovarne v Sloveniji delalečasno samo štiri dni na teden, dokler ne bo po vsej državi več dežja.

Knjige zastoj

Okrog 1500 učencev 2., 3. in 4. razreda titograjskih osnovnih šol bo dobilo letos nekaj učbenikov zastoj. To bodo učenci tistih družin, v katerih mesečni dohodek na člana družine ni večji od 300 novih dinarjev.

Vojaki pri filmu

Pri Titovem Uzicu so osnovali enoto 3000 pripadnikov JLA, ki bodo sodelovali pri snemanju filma Uziška republika. Enoto sestavljajo vojaki vseh rodov vojske. Prvi kader bodo posneli v teh dneh.

Nagrade

Posebna komisija je predlagala, naj bi na sklepnih slotnosti, ki bo jutri v Zagrebu zaključila leta kakovosti, po delili 104 delovnim organizacijam 28 zlatih, 36 srebrnih in 40 bronastih plaket. Po predlogu naj bi slovenske delovne organizacije dobile 5 zlatih, 6 srebrnih in 7 bronastih plaket.

Akcija končana

Konec minulega tedna so v Lokah na Kozjanskem slovesno končali letošnjo prostovoljno delovno akcijo, v kateri je pri gradnji 3200 metrov dolge ceste sodelovalo 300 mladincev v petih izmenah.

Čestitka Sladkogorski

Kolektivu tovarne papirja in kartona Sladkogorska je ob 100-letnici tovarne čestital predsednik republike Josip Broz Tito in odlikoval tovarno z redom zaslug za narod s srebrnimi žarki. Slovesnosti ob obletnici sta se udeležila tudi Sergej Kraigher in inž. Andrej Marinc.

Uspehi in napake

Čprav je minilo že osem mesecev leta, ki smo ga razglasili za stabilizacijsko, še ni mogoče podati celovite in trdne ocene o tem, ali smo dosegli tisto, kar smo želeli. Gospodarstvo je sicer doseglo lepe uspehe, vendar pa je bilo tudi nekaj napak in nekaterih nalog nismo uresničili. Takšno oceno je bilo slišati na sestanku v sindikatih Jugoslavije.

Prostorske stiske ni več

(Nadaljevanje s 1. str.)

čak iz Stare Loke Mihael Papler na svoje stroške zgradil novo šolsko stavbo za cerkvijo. Zgradba stoji še danes in je na njej ohranjena spominska plošča.

Zakon Marije Terezije o šolstvu je sprožil razvoj šolstva tudi zunaj mesta. Otroke so začeli učiti črkovanja v Poljanah, Žireh in v Selcih. Ko je cesar Jožef II. leta 1782 razpustil samostan klaris v Loki in dovolil, da so jih zamenjale uršulinke, je mesto dobilo tudi šola za dekleta. Zapiski iz teh časov govore, da je mesto imelo 160 šoloobveznih otrok — dečkov. Pouk jih je obiskovalo komaj polovica.

Dolgo vrsto let je bila v Loki nižja šola imenovana trivialka. Več deset let so morali mestni očetje pisati prošnje, predno so jim oblasti dovolile ustanoviti glavno šolo. Ta je imela dva oddelka prvega razreda ter drugi in tretji razred. Šolska stavba pa je spet postala premajhna. Leta 1826 je Loka dobila svoje drugo šolsko poslopje. Meščanka Marija Spöck je namreč za potrebe šole podarila mestu svojo hišo v današnji Klobovsovi ulici. Pouk je od tedaj naprej potekal v obeh stavbah. Učenosť si je nabiralo že prek 200 dečkov. V samostansko šolo pa je hodilo tudi približno pol toliko deklic.

V drugi polovici 19. stoletja so za potrebe šolstva dokupili še eno stavbo v Klobovsovi ulici. Tedaj je mesto prvič nastopilo kot investitor v šolstvo. Tik pred koncem prejšnjega stoletja pa so ustanovili tudi oddelke za oddajalne učence. Pouk so imeli le ob nedeljah.

Vse do druge svetovne vojne ni bilo dosti novega. V meščansko šolo so še vedno hodili samo dečki, dekleta pa k uršulinkam. Šole po osvoboditvi so smeli skupaj v razrede. Število učencev je nato hitro naraščalo. Leta 1963 je šolo obiskovalo že 1330 otrok in tudi za tem se naraščanje števila ni ustavilo. Začela se je huda stiska s prostori in pouk je tekkel kar v treh izmenah. Nujno je bilo treba zgraditi novo šolo.

V nadaljevanju slovesnosti je predsednik občinske skupščine Tone Polajnar izročil ključke članom učiteljskega zbora obeh šol in jim s tem simbolično izročil šolo v upravljanje. Ob tej priliki je dejal, da so delovni ljudje Škofje Loke s to šolo in drugimi objekti, ki so bili zgrajeni s samoprispevkom, dokazali, kaj zmorejo, če to želijo in hočejo. Prav ta usklajena in od vseh podprta akcija nam daje upanje, da se nam ni treba bati prihodnosti in se ne bomo ustrašili še tako težkih nalog. To so potrdile tudi manifestativne odločitve delavskih svetov, ki so odločili, da bodo prispevali še del dohodka, da bo program gradnje uresničen. Hkrati pa so nakazali tudi novo pot, ki kaže, da bomo v šolstvo in izobraževanje vlagali še veliko denarja.

V novo osnovno šolo, v kateri je 23 učilnic z vso opremo za sodoben kabinetni pouk, se je že preselilo 680 učencev višjih razredov iz Škofje Loke in bližnje okolice. Pouk bodo imeli samo dopoldne. Tudi v stari šoli, kjer so ostali nižji razredi, bo pouk večinoma le zjutraj.

Pod novo šolsko streho so tudi otroci posebne šole, ki so bili doslej brez svojih prostorov. Za okoli sto učencev iz vse občine je na voljo 8 učilnic in drugi potrebni prostori, ki bodo omogočili enake pogoje za izobraževanje, kot jih imajo drugi otroci.

Nova šola je veljala 17 milijonov din. Poleg občanov so denar prispevale tudi delovne organizacije in občinska skupščina. L. Bogataj

kranj

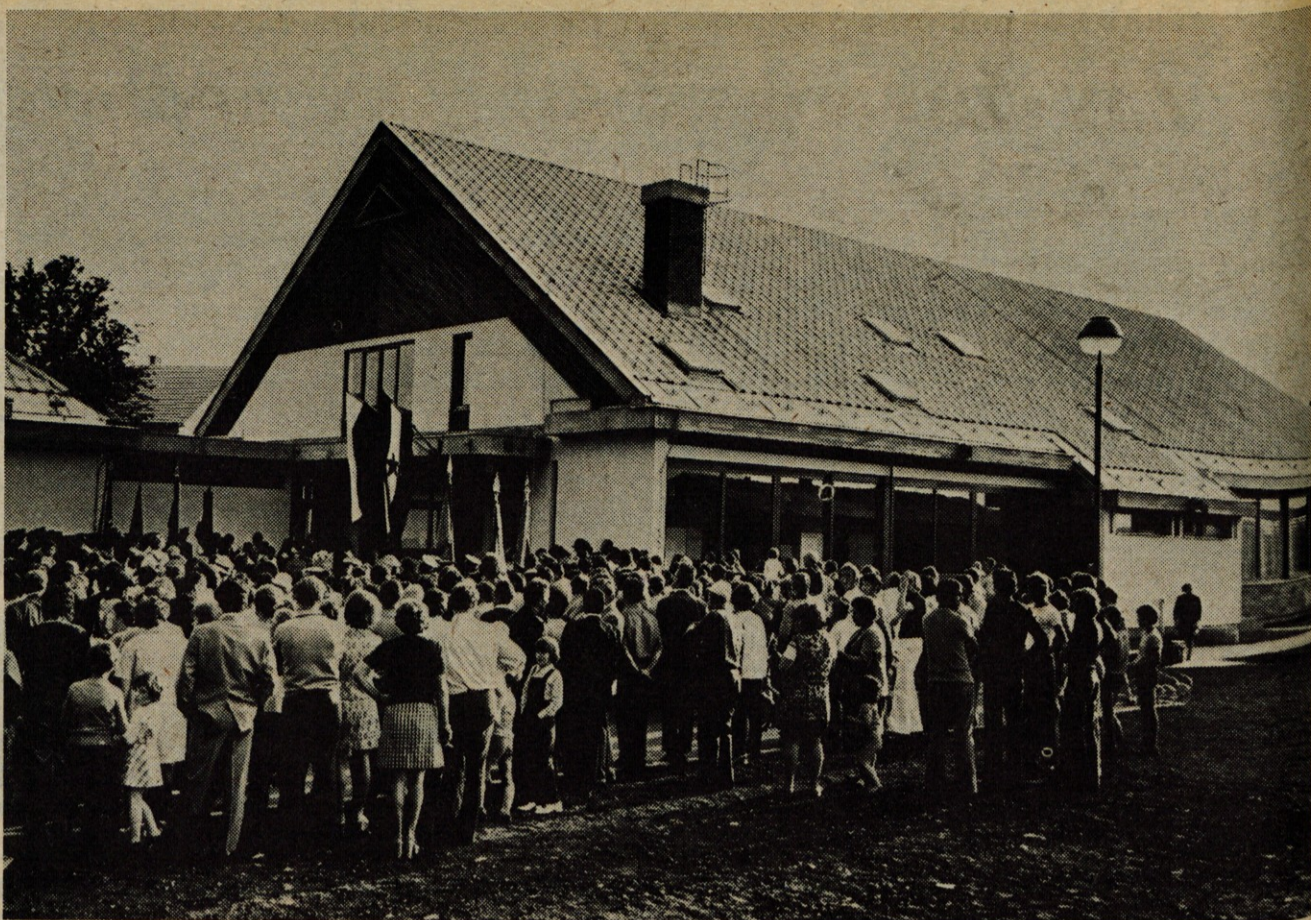
Na seji bodo obravnavali osnutek programa cestnih del v letih 1974 in 1975 in gradnjo gorenjske avtoceste v letih 1975 do 1980.

Jutri popoldne se bosta sestala oba zbora kranjske občinske skupščine. Na prvi seji po letošnjem poletnem premoru bodo odborniki razpravljali o gospodarjenju v prvem polletju, o realizaciji proračunskih dohodkov in izdatkov, o odloku o družbeni kontroli cen za proizvode in storitve in o nekaterih drugih vprašanjih. A. Ž.

radovljica

V petek in soboto bo občinska konferenca socialistične zveze organizirala v Bohinju seminar za najdroskijih pripravah in verifikaciji kandidatov za razne organe. S tem seminarjem se bo v radovljiški občini začela razprava o obeh osnutkih ustavnih besedil in o osnutku občinskega statuta.

Pri komiteju občinske konference zveze komunistov se bo danes popoldne sestala koordinacijska komisija za usmerjanje in usklajevanje akcije za gradnjo stanovanj. Razpravljali bodo o programu dela in o dosedanjem uresničevanju akcijskega programa. A. Ž.

Novo šolo na Orehku so odprli v soboto popoldne — Foto: F. Perdan

Nazadnje še Orehek in Trboje

Z novim šolskim letom pet novih podružničnih šol v kranjski občini

Za prek 500 otrok v kranjski občini se je v ponedeljek začel pouk v novem šolskem letu tudi v novih, sodobnih šolskih prostorih. Nazadnje so po otvoritvi že treh podružničnih šol v soboto odprli še osnovno šolo na Orehku in v nedeljo v Trbojah. Tudi v teh dveh šolah so učilnice za pouk učencev od 1. do 4. razreda, prostori za varstvo otrok (prvi v kraju), večnamenski prostori itd.

Podobno kot v Besnici, na Kokrici in v Naklem, kjer so otvoritve šol združili s praznovanjem krajevnega praznika in pripravili slovesen program, so tudi na Orehku in v Trbojah krajevne družbenopolitične organizacije in krajevna skupnost pripravile ob otvoritvi šole lepo svečanost.

Po govoru predsednika krajevne skupnosti Orehek-Drulovka, ki je orisal na kratko nastanek Orehka in Drulovke in spregovoril o nekaterih problemih krajevne skupnosti, se je

začel kulturni program, v katerem so nastopili folklorna skupina tovarne Sava, recitatorji in pevci ter kranjski pihalni orkester. Sodelovali pa so tudi gasilci. Nazadnje je v imenu pokrovitelja spregovoril direktor industrije gumijevih, usnjenih in kemičnih izdelkov Sava inž. Janez Beravs, ki je članu delovne skupnosti nove šole izročil ključ šole.

Slovesnost ob otvoritvi nove šole v Trbojah se je začela v nedeljo popoldne s slavnostnim sprevodom, na čelu katerega so bili konjeniki, za njimi narodne noše, učenci, godba in številni domačini. Udeležence na otvoritvi je pozdravil predsednik krajevne skupnosti, ki se je zahvalil vsem, ki so prispevali k izgradnji nove šole. Nazadnje pa je izrazil upanje, da se bodo prebivalci krajevne skupnosti v bližnji prihodnosti odločili za prispevek in prostovoljno delo za asfaltiranje nekaterih cest. V kulturnem delu

programa so nastopili mešani pevski zbor Trboje in folklorna skupina iz Trboj ter učenci in godba na pihala iz Kranja. V imenu pokrovitelja je ključ nove šole izročil članu delovne skupnosti predsednik delavskega sveta trgovskega podjetja Merkur Kranj.

Podobno kot v nekaterih drugih krajih so tudi v Trbojah združili otvoritev nove šole s prireditvami ob krajevnem prazniku. V okviru praznika je tako že prejšnjo nedeljo TVD Partizan Trboje organiziral nogometni turnir, mladinski aktiv je potem v torek pripravil pohod od spomenika do spomenika in v četrtek še žalno komemoracijo pri spomeniku padlih v Trbojah. Praznovanje so zaključili z namiznoteniskim turnirjem in velikimi gasilskimi vajami domačega ter sosednjih gasilskih društev. Po nedeljski otvoritvi šole pa je bila pred zadruženim domom vrtna veselica. A. Žalar

Otvoritev šole v Trbojah so združili tudi s praznovanjem krajevnega praznika — Foto: Perdan

škofja loka

V okviru priprav na organizacijo javnih razprav o ustavnih spremembah bo dr. Marjan Breclj v četrtek predaval v Skofji Loki o izhodiščih zveze in republiške ustave. Predavanje bo ob 16. uri v dvorani kina Sora. Na predavanje je vabljen širši politični aktiv občine. .lb

tržič

Včeraj je bila v Tržiču seja komisije za kadrovska vprašanja pri komiteju občinske konference ZKS. Na seji so obravnavali možne kandidate za nekatere odgovorne funkcije v občinskih organih ZK. Predlagali so tudi člane ZK iz Tržiča, ki naj bi prejeli odlikovanja Zveze komunistov.

Danes se bodo na komiteju ZK v Tržiču sestali sekretarji osnovnih organizacij in stalnih aktivov ZK. Dnevni red obsega tri pomembne točke: sprejem delovnega programa organizacije ZK v tržiški občini med ustavnimi razpravami in razpravami o osnutkih občinskega statuta in statutov krajevnih skupnosti, razprava o predkongresni aktivnosti tržiških komunistov

ter obravnava predlogov za nekatere funkcije v občinskih organizacijah ZK. Jutri pa se bo na komiteju občinske konference sestala aktiv delavcev neposrednih proizvajalcev. Aktiv bo sprejel delovni program za jesen ter obravnaval delovanje solidarnostnega stanovanjskega sklada in priprave na ustanovitev samoupravne stanovanjske skupnosti. -jk

Tako kot nekdanj na prvo septembrsko nedeljo v Trziču

Živ-žav na šušarski nedelji

Nedeljske V. šušarske nedelje v Trziču se je udeležilo več kot 20.000 ljudi — Večja izbira, gneča in dober promet na šušarskem semnju — Naval na tržiške brzole in krofe — Prva nedelja v septembru tudi nekdanj praznik tržiških šušarjev — Prireditev, ki oživlja stare izumirajoče običaje

Vsakega, ki je v nedeljo obiskal Trzič, so že na Deteljici sprejele šušarske zastave z značilnim škornjem, zastave mesta Trziča in simboli tovarne Peko, ki slavi letos 70. obletnico obstoja, ter naznanjale, da se dogaja v mestu nekaj posebnega. In v resnici se je, saj je vsakoletna šušarska nedelja (letos je bila že peta po vrsti) ne le ena največjih prireditev v Trziču, temveč tudi na Gorenjskem. Kotlina, v kateri se stiska Trzič, je v nedeljo ob zgodnjih jutranjih urah dalje komaj požirala prišleke, ki so prihajali v Trzič predvsem zaradi šušarskega semnja na Trgu svobode. Kjer je bilo le količkaj prostora, so se vgnezdili jekleni konjički in potrpežljivo čakali lastnike, ki so se ponavadi vračali z zajetnimi zavitki in škatlami, v katerih je tičalo blago, kupljeno na sejmu. Mnogi nedeljski obiskovalci pa so prišli v Trzič z avtobusi, ki so vozili prepolni od jutra do večera.

Razen semnja, o katerem bo tekla beseda kasneje, je ponudil Trzič v nedeljo gostom še kopico drugih zanimivosti. Semenski živ-žav sta spremljala koncerta godb na pihala iz Trziča in Hrušice pri Jesenicah, razstava ptic-pek v paviljonu NOB in modne revije tovarne Peko ter Murke iz Lesc pred paviljonom, kjer je bila tudi stalna razstava najnovejših modelov modne obutve Peko. Kdor je želel, se je za dobro urico umaknil vrvežu in si v miru ogledal zgodovinsko razstavo tržiškega usnarstva in čevljarstva v muzeju na Grajzarjevi ulici ter obnovljeno hišo tržiškega pesnika Vojteha Kurnika. Lani je bilo prvo septembrsko nedeljo v Trziču preko 20.000 ljudi, letos pa jih je bilo zanesljivo še več. Zadovoljstvo organizatorja, Turističnega društva Trzič, pokrovitelja tovarne Peko in skoraj 70 razstavljalcev in prodajalcev na semnju, je torej upravičeno...

SEMENJ BIL JE ŽIV...

Brez pretiravanja je takšen tudi bil. Čeprav so organizatorji odklonili številne prodajalce kiča in njemu sorodnih izdelkov in postavili na obeh straneh Trga svobode skoraj 50 štantov, so komaj ugodili vsem prošnjam za sodelovanje na semnju. Potrošniku se je predstavila skoraj vsa slovenska obutvena industrija s tovarno Peko na čelu, Bombažna predilnica in tkalnica, nekatere druge tekstilne tovarne, prodajalci suhe robe, Tovarna kos in srpov Trzič itd., itd. Za ljudi so bili še posebno vabljivi sorazmerno visoki popusti, ki so veljali tudi v vseh poslovalnicah Mercatorja v Trziču, ki so bile v nedeljo izjemoma odprte. Potezi Mercatorja so se pridružile še nekatere druge trgovine in poslovalnice Tobaka ter prodajalci sadja in zelenjave na tržišču.

Ko sem sredi dopoldneva na Pekovem štantu povprašal, kako je kaj s prometom, mi je poslovodja med delom odgovorjal:

»Sami vidite, kakšen naval je. To traja že od sedmih zjutraj. Zanimanje je toliko, da vsi ljudje niti k prodajnemu pultu ne morejo!«

Pravo semensko vzdušje je vladalo tudi pri štantu tržiške Tovarne kos in srpov. Šef komercialnega sektorja in vodja štanta Jože Ahačič in Janez Meglič sta povedala, da »kose« letos prvič sodelujejo na šušarski nedelji. Niso se hoteli izneveriti tradiciji, kajti tudi drugo svetovno vojno, ko so imeli tržiški šušarji prvo nedeljo v septembru (angelska nedelja) praznik, je tedanja tovarna kos in srpov odprla skladišča, kjer so kmetje kupovali poljedelsko orodje. Letos se je Tovarna kos in srpov odzvala pozivu Turističnega društva in se (z ne preveč velikimi upi) udeležila semnja.

»Prodajamo kose, srpe, rezervne dele za kosilne stroje in

grablje, dleta, zidarske ometače, pleskarske lopatice, avtocamp lopate itd. Nismo pričakovali, da bo za naše blago tolikšno zanimanje. Do 11. ure smo že vse prodali in smo morali v podjetje po novo blago. Že danes lahko obljubimo, da bomo na prihodnji šušarski nedelji spet sodelovali. Kmetje in drugi na takšnih prireditvah najlažje kupijo takšno blago.«

Za posebno zanimivost šušarskega semnja je poskrbel čevljarji mojster Memi Beganovič iz Trziča, Trg svobode 33. Svojo delavnico je prenesel na trg, kjer je skupaj s pomočnikom Antonom Zaplotnikom in vajencem, sinom Antonom, brezplačno popravil čevlje. Peko mu je dal brezplačno napetnike, nekaj pa je prispeval tudi sam. Njegova delavnica na prostem je bila v središču pozornosti.

»Brez dela nismo. Do devetih smo popravili šest parov čevljev, en par sem pa »vštepajl«. Na šušarski nedelji sem sodeloval že lani, vendar le v sprevedu in prikazu starih šušarskih običajev. Letos pa sem sprejel priporočilo tovarišev Rakovca in Majerja ter tovarne Peko in se lotil brezplačnega popraviljanja. To je na eni strani popestritev semnja, na drugi strani pa uživam, ker ljubim svoj poklic.«

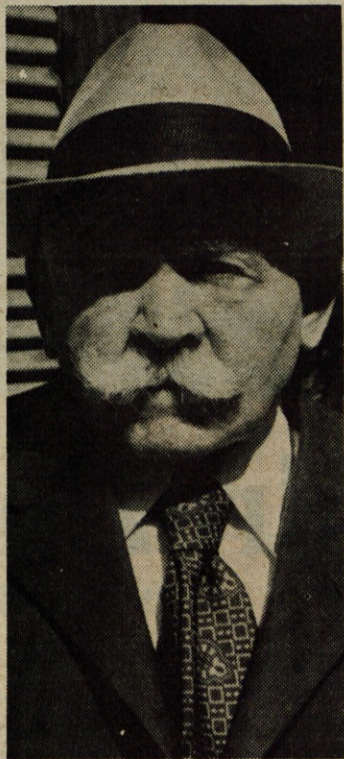
MOJSTER S KOŠATIMI BRKI

Semenj na Trgu svobode še ni bil končan, ko se je popoldne ob treh na Slapu oblikovala zanimiva šušarska povorka. Na njenem čelu so jahali konjeniki iz Loma, sledilo jim je več vozov, na katerih so bili tržiški šušarji in šušarji iz okoliških vasi. Najštevilnejši od okoličanov so bili sebenjski žabarji. Povorko so spremljali godci in pevci, zaključila pa se je na zabaviščnem prostoru v predilniškem parku, kjer je bila družabna prireditev s srečelovom. Tudi nekdanj namreč nobeno srečanje tržiških šušarjev ni minilo brez bogatega srečelova.

Najsterjši udeleženec šušarske povorka je bil 81-letni upokojeni tržiški čevljarji mojster Peter Jurkovič, ki je prišel pred 53 leti s trebuhom za kruhom v Trzič. Na tradicionalni prireditvi je letos sodeloval že četrtoč.

»Dolgo sem okleval, vendar so me le preposili. Prvo leto moje sodelovanja na prireditvi sem v starem šušarskem oblačilu prodajal na Pekovem štantux. Vsakoletna šušarska nedelja je dokaj veren prikaz naših srečanj na »angelsko nedeljo« v gostilni pri Damulneku, ki so se nehala ob izbruhu II. svetovne vojne. Pomočniki smo imeli zjutraj mašo. Kdor ni šel, je plačal kazen. Veselica z obveznim srečelovom se je začela popoldne.

Vsak pomočnik je dobil za večerjo pečenko (prato) in pol litra vina. Kar ni pojedel in popil pri Damulneku, je lahko odnesel domov.«

Peter Jurkovič, Trzičani ga poznajo po košatih brkih, je bil več kot 30 let samostojni čevljarji obrtnik. V pokoju je dobrih 10 let, povsem pa je nehal delati šele pred štirimi meseci. Do takrat je namreč opravil še kakšno delo za tovarno Peko, sedaj pa je tovarna tako imenovano delo na domu ukinila. Tako pomeni vsakoletna šušarska nedelja Petru Jurkoviču tudi ponovno srečanje s šušarji!

DIRKA ZA OVČJIM MESOM

Na vsakoletno šušarsko nedeljo se dobro pripravijo tudi gostinci. Obrati podjetja Zelenica so stregli gostom tržiške brzole in krofe, najbolj znane brzole pa so se dobile v gostilni Damulnek. Lastnik Vinko Košir si je lahko šele zvečer privoščil malo časa za klepet.

»V naši gostilni, stara je več kot stoletje, so imeli včasih prvo nedeljo v septembru tržiški šušarji »frejšprehngo«, na kateri so po opravljenem izpitu vajence razglasili za »ksele« (pomočnike). Ob tej priložnosti so imeli vsi tržiški šušarji »tofl« (pojedino). Vsak je dobil 45 dekagramov pečenke, četrtil kilograma kruha in pol litra vina. To je stalo natančno 12 dinarjev. Če zalogaja šušar ni pojedel v gostilni, ga je lahko odnesel domov. Praznovanju šušarjev so se pridružili tudi kovači. V kovačnicah so prodajali kmetom svoje izdelke. Spominjam se, da smo pečenke, »prata« smo ji pravili, pekli v krušni peči. In veliko »tonke« (omake) je moralo biti na krožniku, sicer so takoj spraševali: če je pa tonka?«

Vi se vsako leto dobro pripravite na šušarsko nedeljo?

»Izobesim šušarsko zastavo in popestrim jedilnik. Skuham brzole in ostala jedila, pripravljam pa tudi šušarska kosila: juho z domačimi rezanci, pečenko s praženim krompirjem in solato. Ker se kuhajo prave brzole iz ovčjega mesa, smo imeli gostinci velike težave. Žalostno je, ker mesarji vedo, kdaj je šušarska nedelja in koliko mesa takrat potrošimo, pa ga ne preskrbijo. Ni manjkalo le ovčjega mesa, temveč tudi svinjskega in telečjega. Če ne bi pravočasno poskrbel za ovčje meso in ga dal v zmrzovalno skrinjo, bi ostali gostje brez težko pričakovanih in cenjenih brzol. Prave brzole se skuhalo le iz mesa gorenjskega jarca.«

Kaj pa obisk?

»Dober je bil. Približno tak kot lani. Več jih tako in tako ne morem stlačiti v gostilno. Stregli smo tudi tujcem, ki so prihajali k nam. Najbolje so šle v promet brzole.«

Takšna je bila torej V. tržiška šušarska nedelja, spomin na stare šušarske običaje. Minila je v semenskem vzdušju, veselju, glasbi in petju. Takšen je bil še posebno njen zaključek v parku predilnice!

Besedilo in fotografije: J. Košnjek

To je le del štantov, ki so v nedeljo napolnili tržiški Trg svobode. Ob njih se je kar trlo ljudi.

V prodaji paprika za vlaganje po 3,50 din

Vse naše prehrabene prodajalne zbirajo naročila za jabolka (a cca 4 din), zeljne glave (a 1,40 din) in beli krompir (a 1,75 din).

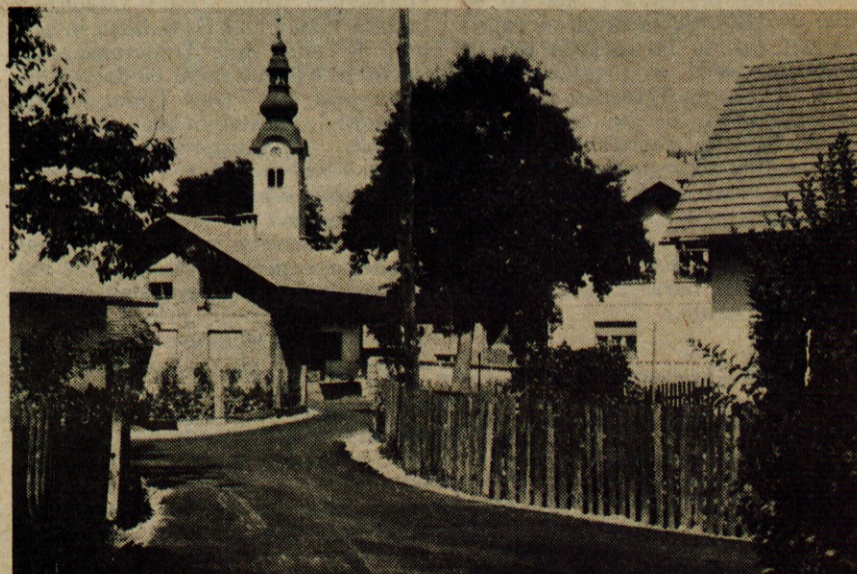
Gorenjci!

Prosimo vse potrošnike, da zaupajo svoje naročilo za ozimnico svoji prodajalni MERCATOR.

V nedeljo je bilo na športnem igrišču Save v Stražišču občinsko gasilsko tekmovanje pionirjev in mladincev s področja Občinske gasilske zveze Kranj. Tekmovanje je bilo organizirano v počastitev občinskega praznika in tedna požarne varnosti. Med pionirji v skupini A je zmagala desetina iz Stražišča pred desetino iz Dupelj. V skupini B pa pionirji gasilskega društva Kranj-Primskovo. Pri mladinskih desetinah je bila najboljša mladinska desetina iz Bitenj.

Na fotografiji desetina pionirjev iz Stražišča, ki jo vodi in vadi mladinski referent društva Marjan Križnar. (jk) — Foto: F. Perdan

Pretekli teden je dobila tudi krajevna skupnost Voklo, ki zajema vasi Voklo, Prebačevo in Hrastje, nove asfaltne ceste. Delavci Cestnega podjetja iz Kranja so vgradili asfalt na 1500 kvadratnih metrih v Voklem in na 1800 metrih v Hrastju. Občani obeh vasi so se odzvali pozivu krajevne skupnosti in s samoprispelkom zbrali 110.000 dinarjev, kranjska občinska skupščina je na osnovi natečaja dala 40.000 dinarjev, Cestno podjetje iz Kranja pa posojilo v enaki višini. Na fotografiji del nove asfaltirane ceste v Hrastju. (jk) — Foto: F. Perdan

Mojster Memi Beganovič s pomočnikom in vajencem. Številnim nedeljskim obiskovalcem šušarske nedelje je kar na trgu brezplačno popravil čevlje.

Alžir — mesto vrhunkega sestanka nevrščenih — Foto: Arhiv Delo

Sestaneke družine miroljubnih

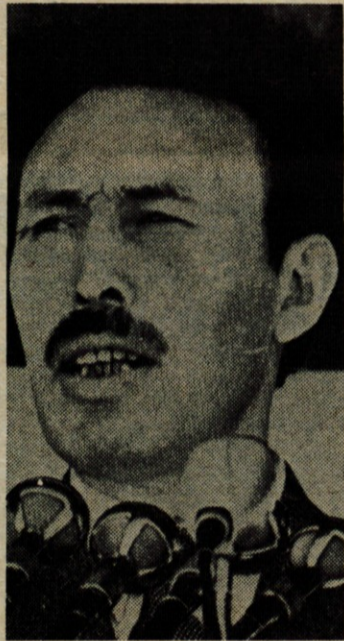
Od 5. do 8. septembra bo v Alžiru četrta konferenca šefov držav in vlad nevrščenih držav. Konferenca je času, ki ga živi svet danes, nadvse pomemben politični dogodek. Gibanje nevrščenih je v zadnjem času dobilo močno mednarodno afirmacijo, zlasti v okviru Organizacije združenih narodov. V nevrščenih državah živi približno trideset odstotkov vsega prebivalstva na svetu, ki si prizadeva, da bi prav tako kot večina ostalega sveta odločalo in soodločalo o ključnih problemih sedanosti. Nevrščenost je postala široka mednarodna akcija, neločljiv del občega boja za napredno spreminjanje sveta, v katerem se načela aktivnega miroljubnega sožitja skušajo uveljaviti kot osnovna norma in obče pravilo ravnanja v odnosih med državami.

Svet nevrščenih se krepi

Predsednik Tito, ki bo vodil jugoslovansko delegacijo na konferenci nevrščenih v Alžiru, je v intervjuju za norveško televizijo na vprašanje, kako gleda na idejo nevrščenosti v primerjavi s stanjem pred desetimi ali petnajstimi leti, ter o tem, ali imajo nevrščene države danes boljše možnosti, da sooblikujejo politiko v svetu, dejal: »Politika nevrščenih sil je prav gotovo veliko pripomogla k pomiritvi v svetu in k uveljavljanju možnosti za boljše in pravilnejše stike med narodi. Spominimo se, kako je bilo med prvo konferenco šefov držav in vlad nevrščenih držav v Beogradu. To je bilo obdobje hladne vojne, ko je grozila nevarnost, da bo zdaj zdaj izbruhnila svetovna katastrofa. Vi veste, o čem smo govorili takrat v Beogradu in kaj so nevrščeni zahtevali. Svoje zastopnike so celo poslali v Moskvo, Washington in New York ter zahtevali, naj se veliki vsaj začnejo sestajati in pogovarjati, da bi postopoma odpravili psihozo hladne vojne. Načela, ki so bila sprejeta na beograjski konferenci in pozneje na konferencah nevrščenih v Kairu in Lusaki, so sprejeli po vsem svetu, ne samo med nevrščenimi. Tudi v državah, ki pripadajo blokom, je veliko takih, ki sodijo, da so ta načela edini mogoči izhod iz položaja, v katerem smo danes. V zadnjem času so nekateri začeli govoriti, zlasti pa je takšno mnenje čutili v delu tiska, da je nevrščenost tako rekoč stvar preteklosti, ker so se veliki — ZDA, SZ in drugi — začeli pogajati, ter da bo mogoče vsa ta vprašanja rešiti s pogajanjem med njimi. To ni res. Danes je bolj kot kdaj potrebno, da se nevrščene države čim bolj politično organizirajo, da preprečijo poskuse tistih, ki so hoteli v teh mednarodnih pogajanjih rešiti zadeve na račun srednjih in majhnih držav. To se pravi, da pomen nevrščenosti ne upada, temveč stalno narašča; svet se vse bolj zanima zanjo.«

Od Beograda do Alžira

Ideja nevrščenosti ima svoj začetek v petdesetih letih. Prvo formalno zborovanje nevrščenih držav je bilo v prvi polovici junija 1961 v Kairu. Beograjska konferenca in hkrati prva konferenca nevrščenih držav »na vrhu« je bila od 1. do 6. septembra 1961. Kot polnopravni člani so se udeležili voditelji 25 držav, kot opazovalci pa

Huari Bumediene
Predsednik Alžirije — države gostiteljice

predstavniki treh držav. Leta 1964 je bil v Columbu pripravljani sestaneček, od 5. do 10. oktobra 1964 pa je bila v Kairu druga konferenca voditeljev nevrščenih držav in vlad. Kot polnopravni člani ali kot opazovalci so se udeležili predstavniki 57 držav. Leta 1969 je bil v New Yorku prvi formalni sestaneček zunanjih ministrov nevrščenih držav. Pripravljani sestaneček za konferenco nevrščenih v Lusaki je bil leta 1970 v Dar Es Salamu in isto leto je bila tudi konferenca, na kateri je bilo navzočih 63 delegatov. Kasneje so bili v New Yorku še trije sestanki ministrov ali posebnih vladnih odposlancev nevrščenih držav. Lani je bil v Georgetownu prvi sestaneček pripravljalnega odbora za konferenco na vrhu v Alžiru in letos še sestaneček v Kabulu, na katerem so odposlanci šestnajstih nevrščenih držav razpravljali o konferenci v Alžiru in pripravili izhodišča zanjo. V skupnem sporočilu, ki so ga objavili po končanem sestanku, je bilo rečeno, da so bili udeleženci zasedanja mnenja, da bodo na srečanju v Alžiru podrobno razpravljali o sedanji smeri mednarodnih odnosov in še zlasti o vlogi nevrščenih. Na sestanku so z zadovoljstvom ugotovili, da je med državami po vsem svetu, zlasti v Latinski Ameriki, vse večje zanimanje za nevrščenost in izrazili podporo boju latinskoameriških narodov, da bi dosegli popolno politično in gospodarsko suverenost. V sporočilu so tudi opozorili na vso podporo narodom, ki se bojujejo proti kolonializmu, rasizmu ali kakršnim koli drugim oblikam tuje nadvlade, ter obsodili kolonializem in nezakonito

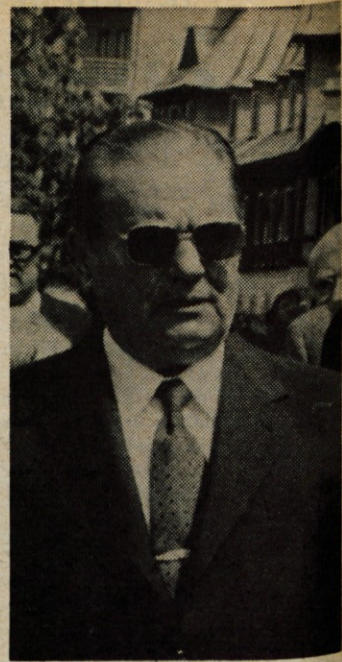
Štiri leta kasneje so se državniki Tito, Nehru, Naser, Nkrumah in Sukarno srečali na zasedanju generalne skupščine ter pripravili pot, ki je kasneje vodila k beograjski konferenci. Pred konferenco je šel predsednik Tito v Afriko in se v dveh mesecih sestal z državniki osmih držav, med katerimi so si nekatere komajda izbojevale neodvisnost. Ko je bila turneja končana, je bilo v Kairu objavljeno sporočilo, v katerem je bila izražena potreba po sestanku šefov nebloksovskih držav, in v soglasju z Nehrujem in Sukarnom so bila iz Kaira poslana tudi prva vabila na beograjsko konferenco nevrščenih. Deklaracija, sprejeta na beograjski konferenci, je politična filozofija, strategija ter dolgoročni program delovanja nevrščenih držav.

Kakšno je mednarodno okolje, v katerem potekajo priprave na alžirsko konferenco? O tem je pred nedavnim v »Naši obrambi« zapisal dr. Aleš Bebler tole: »Za mednarodno okolje, v katerem delujejo nevrščene dežele, je med drugim značilno čedalje večja absolutna militarizacija... Med nevrščenimi deželami je še največ majhnih in srednje majhnih azijskih in afriških držav, manj pa latinskoameriških in evropskih. Absolutno ali relativno majhna obrambna sposobnost mnogih od teh dežel, njihov strah pred posledicami morebitne jedrske vojne med velesilami in bloki, nevarnost, da jih proti njihovi volji potegnejo v tako vojno, življenjski interesi glede samoohranitve, ohranjanje komaj pridobljene politične samostojnosti ter ideološke in politične avtonomije — vse to je pripomoglo k temu, da so se te dežele odločile za zunajblokovsko zunanjo politiko. »Izkušnje mnogih teh držav, med njimi zlasti latinskoameriških, ki so v zadnjih dneh pred konferenco v Alžiru pokazale močno povečano zanimanje za sodelovanje v njenem delu na ravni članic, so zelo koristne za vse nevrščene države. Latinskoameriške države so v zadnjih letih na svoji koži občutile pritisk velikih, ki se kaže skozi izsiljevanje anonimnih, tako imenovanih transnacionalnih družb. Odločitev nekaterih latinskoameriških držav, na primer Čila, da se otresejo gospodarskega izžemanja ter začno črpati svoja naravna bogastva zase, v korist vseh delovnih ljudi, je naletela celo na poskuse državnih udarov, ki so jih pripravljale desničarske, nazadnjaške in profašistične skupine v teh državah skupaj z velikim kapitalom iz tujine, ki se ne more sprijazniti z dejstvom, da mu je tu že odzvonilo.

Zgodovinski pomen nevrščanja

Nevrščene države se bodo na sestanku v Alžiru posvetile tudi gospodarskim vprašanjem, ki niso nič manj pereča od dnevnopolitičnih. Danes je dejstvo, da se prepad med razvitimi in nerazvitimi vse bolj pogloblja. Čeprav so mnoge države v razvoju dosegle v industrializaciji pomembne uspehe, pa sodelujejo v industrijski proizvodnji sveta približno samo z eno desetino. Alžirski sestaneček bo torej v zdušju pozornosti do krivic, ki se gode svetu manj razvitih in nerazvitih. Naravnost žalosten je podatek, da danes milijarda in pol prebivalstva na svetu nima zadosti hrane, da šeststo milijonov ljudi gladuje, da je na jugu Azije in v centralni Afriki nacionalni dohodek deset in večkrat manjši kot v Združenih državah Amerike.

Jugoslavija je eden najbolj zavzetih organizatorjev nevrščenih.

Josip Broz-Tito
Vodja jugoslovanske delegacije

Nevrščenost je zanjo edina mogoča pot na zunanjepolitičnem področju. Z nevrščenimi državami se povežemo v miroljubno družino sveta, ki si med drugim želi tudi, da bi se povečala vloga in učinkovitost Organizacije združenih narodov, ki hoče pomagati narodom in državam, da se otresejo nasilja, kolonializma in tuje okupacije, in ki hoče doseči skupne ukrepe za boj proti nasilju na svetu in ogrožanju neodvisnosti.

PETER BREŠČAK

Na četrto konferenci 76 članic

V Alžiru so objavili spisek držav, ki sodelujejo kot polnopravne članice na četrto konferenci šefov držav in vlad nevrščenih. Vseh je 76, od tega 41 iz Afrike, 25 iz Azije, 7 iz Latinske Amerike in 3 iz Evrope.

Iz Afrike so: Alžirija, Bocvana, Burundi, Kamerun, Centralnoafriška republika, Čad, Kongo, Dahomej, Egipt, Ekvatorialna Gvineja, Etiopija, Gabon, Gambia, Gana, Gvineja, Slonokoščena obala, Kenija, Lesoto, Liberija, Libija, Madagaskar, Malavi, Ruanda, Senegalija, Sierra Leone, Somalija, Mali, Mavretanija, Mauricius, Maroko, Niger, Nigerija, Sudan, Svazija, Tanzanija, Togo, Tunizija, Uganda, Zgornja Volta, Zaire in Zambija.

Iz Azije so: Afganistan, Bangladeš, Bahrein, Butan, Burma, Kambodža, Indija, Indonezija, Irak, Jordanija, Kuvajt, Laos, Libanon, Malezija, Nepal, Oman, Katar, Saudska Arabija, Singapur, Južni Vietnam (ZRV), Sri Lanka, Sirija, Združeni arabski emirati, Severni Jemen, Južni Jemen.

Iz Latinske Amerike so: Argentina, Čile, Kuba, Gvajana, Jamajka, Peru in Trinidad—Tobago.

Iz Evrope so: Jugoslavija, Ciper in Malta.

Poleg 76 polnopravnih članic bo devet držav sodelovalo v vlogi opazovalk, tri države kot gosti in 15 osvobodilnih gibanj.

Palača, v kateri poteka 4. konferenca šefov držav in vlad nevrščenih držav — Foto: Arhiv Delo

(18. zapis)

Že sem hotel iti s tem pisanjem v Šmartno (cerkljansko, seveda), pa se mi je gradiva o zanimivem možu, Poženčanu, še nabralo.

VNET NARODNJAK

Matevž Ravnikar - Poženčan resda ni izdal nobene samostojne knjige, ne zbirke pesmi. Bil je po naravi skromen in nevsiljiv, pa nič vase zaljubljen (kot so bili nekdanji, pa so še tudi nekateri sodobni pesmarji). Razdaljal se je kot publicist in zbiralec narodnega blaga. Pesnil pa je bolj mimogrede, v svojo uteho...

Vsekakor je zanimiv njegov plameteč poziv »Izobraženim mladenčam« v Novicah, leta 1858:

»Natoroznanci, botanikarji, modroljubci, lekarji, pravičarji, duhovni — vsi svoje domače književno polje obdelujte! Tako boste iz domačega sveta spravljali obilen sadež! Hrepenite po rodoljubju! Rodoljubje pa v tem obstoji, da čislamo svoj materinski jezik, da znašamo iz mnogih virov domačo dogodivščino, da spoštujemo za našo domovino zaslužne sprednike in vrstnike, da si prizadevamo le-te tudi posnemati; da se tudi učeno po domače pomenimo, da vse učenosti in umetnosti svoji domovini in slavjanskemu duhu primerjamo.«

(Nekatere izraze — sicer lepo slovenske — je le treba sodobneje povedati: natoroznanci — naravoslovci, modroljubci — modroslovci ali filozofi, lekarji — zdravniki, pravičarji — pravniki ali juristi, spredniki — predniki.)

PRIPOVEDNA PESEM

Na meji med resničnostjo in sanjarjami so pisane mnoge ljudske pripovedne pesmi. Take je pisal tudi naš Matevž Ravnikar-Poženčan. Kaj je ljudskega v pesmi in kaj je delo zapisovalca, je danes težko ugotoviti. Sprejmimo vse z dobre strani, saj zapisovalec, ki je bil čestokrat tudi prirojalec ljudske pesmi, gotovo ni imel zle misli, čeprav je take pesnitve objavljaj pod svojim imenom.

V Vodnikovem spomeniku (albumu), ki je izšel l. 1859, je Poženčan (»Matth! Raunichar«) objavil tri daljše pesnitve: Kralj Matjaž, Sinica in Bernekarjev (t. j. Brnikarjev) grad. Nas zanima najbolj, seve, poslednja, saj pripoveduje o danes že nekoliko skrivnostnem gradu, ki je nekoč stal na Milkarjevem hribu — sledov pa za seboj ni prav dosti pustil. Gre za grad bojda slovenskega viteza Brnikarja, ki je bil lastnik gradu nad Poženikom in tudi graditelj cerkve sv. Martina v današnjem Šmartnem pri Cerkljah. Milkarjevemu hribu pravijo domačini tudi Milkarjev Taber, kar še bolj spominja na nekdanji utrjeni grad ali vsaj utrdbo. Menda so prav z vrha, iz srede razvalin vodile v pod-

zemlje kamnite stopnice. Zaradi živine, ki je kdajpakdaj padla v globel, so l. 1816 stopnišče v podzemelj zasuli.

Pesnitev je izrazito epske narave, pač v smislu tedanjega romantičnega pripovednega pesništva. Podobno kot Valjavec in drugi zapisovalci narodnega blaga, se najbrž tudi naš Poženčan ni mogel upreti skušnjavi — in je ljudsko pesem »počedil«, zvilil po svoje... Ritem pesmi pa je le še dobro ohranjen, prav tako tudi krepi ljudski izrazi. Krajepisno, narodopisno in jezikovno zanimivo Poženčano pesnitev (ali prepesnitev) predstavljam z nekaterimi odlomki:

BERNEKARJEV GRAD

Pri cerkvi svetega Martina je hrib, na katerem je grajsna in dalje Straža hrib stoji. Iz grada h Straži pot storjena, pod zemljo skrito je zvočena. Gospod Bernekar tu živi.

En dan stoji z gospo v linah, okoli gleda po ravninah, medtem pomeni se tako: Poženik nama črede hrani, naprej tam gori pod gorami naj grad in dvorje se dobo.

Gospa začela je tožiti: Še faro hočjo tam storit, de Šmartn fara ne bo več. Bom jaz v Trnje k maš hodila! Ne bodem tega privolila, doma ostanem pa je preč.

Gospod jo z lepo le tolaži, nikar zato se ne razdraži, popeti čmo po tleh škrlat, ostrešje do Trnja storiti, v dežju se ti ne bo močiti, ne bode se ti blata bat.

Pač raje hočem zlesti v kačo, kot faro imeti tam domačo. O, glejte, kaj se zdaj zgodi: na naglem zemlja se odprla, gospo z graščino je požrla, gospa se v kačo spremeni.

H studencu tam pri strani Straže, se večkrat kača še prikaže. Ukleta išče si pomoč, na vratu kača ključne nosi in rose, rose vedno prisi, lovi ga, kdor je mem gredoč.

Zaklade lepe budno varje, kdor vidi, trikrat sezi v dnarje v imenu božjih treh peršon. Če večkrat tudi bi velela, kdor to bi storil, bi ga zmel. Ta dnar bo rešenikov lon!

No, ta rešenik naj bi po pravljici bil deček, za katerega zibko pa hoja še ne zeleni. Fantič bo imel s seboj tri enoletne leskove mladike. Z vsako bo enkrat udaril po kači in — Brnikarjeva gospa, poženška graščakinja bo odrešena... C. Z.

birmanski boter, če ga ni bilo več, so za starešino prosili krstnega botra, v skrajnem primeru je bil starešina kakšen sosed ali pa ženinov stric. Starešina se je pogajal s fanti, ko so šrangali, pogajal se je za odkupnino za ukradeno nevesto. Starešina je imel na svatbi častno vlogo, na ta dan je bil gospodar hiše.

Na poti v cerkev so fantje napravili šrango za svatovski sprevod. V Mojstrani so vselej naredili šrango na Požgancovem mostu, na Dovjem pred Jencnom, za Belco pa v Vatišu. Denar za odkup je bil pripravljen v kuverti. Bili sta dve kuverti, ena od njih je bila prazna. Na obeh je bila napisana velika vsota denarja, a prazna kuverta je bila vselej zaznamovana z večjo vsoto. Tisti izmed zavirovcev, ki se je pogajal s svati

Svatba - ohcet Iz vaše kronike Mihe Ancija, p. d. Tilešovga Mihe iz Mojstrane

za odkupnino, je moral vselej pristati na manjšo vsoto, sicer bi dobil prazno kuvertu. Ko je ženin izročil šrangovcem denar, so le-ti odstranili oviro in spustili svate k poroki. Denar za odkup neveste je moral vedno izročiti ženin. Več ko je dal, imenitnejši je bil. Navadno so dajali po 5—10 goldinarjev — kolikor je pač ženin zmogel. Šrangovci so se ustavili v prvi gostilni in še isti dan odkupnino lepo zapili. Tega denarja niso smeli razdeliti na deleže, ali porabiti za druge namene.

Ženin in nevesta sta se k poroki vedno peljala, navadno v kočiji. Na prvem vozu so sedeli ženin, starešina in družica, na drugem pa nevesta in drug. Za družico je bila nevestina sestra ali sestrična, za druga pa ženinov brat ali bratranec. Ko so se vračali od poroke, je nevesta sedela poleg ženina na prvem vozu, družica pa je prisledla k drugu na drugi voz. Da se je vse odvijalo po redu, je moral skrbeti starešina.

(Se bo nadaljevalo)

Pred dnevom planincev

Osrednja slovesnost letos v Bovcu

Slovenski planinci bodo v soboto in nedeljo, 8. in 9. septembra, že petič praznovali svoj tradicionalni dan planincev. Osrednja slovesnost bo letos v Bovcu.

Organizatorji praznovanja se že nekaj časa marljivo pripravljajo, predvsem, so marljiva primorska društva in Planinska zveza Slovenije. Računajo, da se bo v Bovcu zbralo na osrednjo slovesnost nekaj tisoč planincev in planink iz vseh krajev Slovenije in iz zamejstva. V Bovcu bodo pripravili tabor, šotorsko naselje, ki bo lahko sprejelo prek petsto udeležencev. Tabor bo v glavnem namenjen udeležencem iz oddaljenejših krajev, pa tudi tistim, ki bodo v Bovec prišli že v soboto in se bodo udeležili vzponov na Krnico-Prestreljenik 2499 m, Čuklo-Rombon 2208 m in na Svinjak 1637 m. V taboru bo preskrbljeno za okrepčilo, zvečer pa bo tudi planinski ples, ki ga bo pripravila tamkajšnja mladina.

Osrednja slovesnost bo v nedeljo ob desetih dopoldne na Glavnem trgu v Bovcu, ko bo poleg slavnostnega dela tudi bogat kulturni program, ki ga bodo izvajali znani umetniki in kulturni delavci. Sodelovala bo tudi folklorna skupina iz Režije v sosednji Italiji.

Razen za osrednjo slovesnost v Bovcu se planinska društva na Gorenjskem in drugih krajih Slovenije pripravljajo tudi na lokalne prireditve. Priredili bodo številne planinske pohode na vrhove naših gora,

kamor bodo popeljali na tisoče svojih članov in ljubiteljev planin. Na vseh pomembnejših vrhovih bodo v soboto zvečer zakurili kresove.

Oživiljena tradicija

Kot smo že pisali se je klub za konjski šport Triglav Bled s pomočjo turističnega društva odločil, da bo pod pokroviteljstvom kmetijske zadruge in Gozdnega gospodarstva Bled v nedeljo, 9. septembra, na Bledu organiziral kmečki praznik. S prireditvijo nameravajo obuditi tradicijo nekdanjih kmečkih praznikov na Bledu, ki so bili vsako leto 8. septembra.

Letošnja prireditev bo na Flegariji pod blejskim gradom. Pripravili bodo razstavo, na kateri bodo rejci prikazali skupine govodi s posameznih planin in rejo domačega delovnega in športnega konja. Za posamezne kategorije govodi bo organizator preskrbel in podelil nagrade. Razen tega pa bodo rejci iz okolice Bleda prikazali tudi plemensko živino.

Popoldanski del kmečkega praznika se bo začel s povorko, v kateri bodo prikazali delo in običaje iz kmečkega življenja. V povorki bodo sodelovali kmetje iz okoliških vasi, organizatorji pa vabijo tudi lastnike narodnih noš z Gorenjske, da se pridružijo folklornim skupinam in gorjanskim godbenikom. Po povorki bo kmečka zabava. A. Z.

Svatba - ohcet

Iz vaše kronike Mihe Ancija, p. d. Tilešovga Mihe iz Mojstrane

Poroke so bile vselej na ponedeljek, prvi dan po oklicih v cerkvi. Oklican je bil vsak po trikrat, t. j., na tri nedelje. Če je kdo želel, da ga okličejo samo enkrat ali pa dvakrat, je moral župnik dobiti dovoljenje pri škofiji, seveda pa je bilo treba plačati za to razne takse in drugo. Pred letom 1945 so bile poroke samo cerkvene. V nekdanji ogrski kraljevini, ki je pripadla Avstriji, so se civilno poročali že ob koncu prejšnjega stoletja. Zato je v Vojvodini, ki je preje spadala pod Madžarsko, civilna poroka že stara stvar, tam so se vse poroke morale najprej skleniti na občini, šele potem v cerkvi.

Razumljivo je, da je bila kmečka ohcet mnogo bolj razkošna, kot pa kajžarska ali gostaška, zlasti še, če sta bila oba — ženin in nevesta — kmečkega rodu. V takih primerih so se na ohcet pripravljali po tri tedne, saj je trajala po več dni, zlasti v predpustnem času, ko ljudje niso imeli posebnega dela.

Glavno besedo na vsaki ohceti je imel starešina. To je bil po starem napisanem zakonu vedno ženinov

Pošta na Triglavu

V zadnji številki »Glasu« smo objavili, da je TT organizirala pohod »100 žensk na Triglav«. Pohod je lepo uspel. Podjetje za PTT promet Kranj je za ta dan odprlo na vrhu Triglava posebno pošto 64284 Triglav, ki je na vrhu in na poti prodajala razglednice, znamke ter opravljala vsa posebna poslovanja za pisemske pošiljke (sprejela je 44 priporočil, 8 nujnih, 10 avionskih pošiljk in 5 pošiljk s povratnico).

Vse sprejete pošiljke (pisma, razglednice in spominske dopisnice) je v posebnem sklepu poslala še isti dan naslovnikom, da so jih prejeli že naslednji dan. Zvečer je PTT zjutraj ustanovljeno pošto zopet zaprla.

IVO ZORMAN

Draga moja Iza

41

»Si videla na meni že dosti meniškega?« sem vprašal prežeče.

»Pozabila?«

»Prijel sem jo za zapestje, morebiti pretrdo, ker se mi je izvila in ker je rekla:»

»Sedaj ne mislim na to.«

»Greš z menoj?« sem vprašal.

»Kam?«

»Prav neumno se je delala nevedno.«

»Gor,« sem rekel.

»Nocoj ne.«

»Zakaj ne nocoj?«

»Pozno je...«

»Nikoli ti ni bilo prepozno.«

»... in ti si pijan. Bojim se.«

»Česa?«

»Saj veš.«

»Seveda sem vedel. Vedel sem za tisto, na kar je namigovala, in za tisto, kar je prikrivala.«

»Jutri...« je rekla obotavljivo.

»Jaz sem pa vedel, da je tudi naslednji večer ne bo, da mi je obetala samo zato, da se me je znebila, da je z novimi sanjami kar najhitreje stekla domov.«

Zakaj toliko besed o Grigorjevi Veri?

Danes se lahko tudi sam nasmehnem svojim stiskam, takrat pa sem se kopal v trpljenju kakor v znoju.

Cemu ljudje tako radi tožijo za mladostjo? Pesniki jo primerjajo s pomladjo, jaz pa vem, da pozebe spomladi veliko cvetov.

Če bi bil znova mlad... Prav nič si ne želim še enkrat okusiti muk, ki jih prinaša zorenje. Če bi se bilo mogoče vrniti v času in v ljubezni, bi se ne sredi poletnega popoldneva, zleknil bi se na mah zraven izvira, gledal v krošnje borovcev in poslušal srebrni curek, ki poje v korito.

Se še spominjaš najinega izvira, Iza?

Ko ima človek za seboj prva spoznanja, ni več tako nestrepen, ne muči se mu kakor prej, lahko si odpočije v senci borovcev in si pravi:

Tu bi kar ostal.

Prva spoznanja, pravim, zadnja še dolgo ne. Zadnja prinaša šele smrt. Pa so že prva dovolj, da stopaš čez zamočvirjen travnik, da ti je neznansko prijetno, ker sije sonce in ker ti trave opletajo okoli gležnjev, a hkrati veš, da puhamst belim čopkom, ki se belijo na travniku, pravijo konjska smrt.

Se spominjaš travnika, Iza? Držala sva se za roke in ti si rekla, kako nežni čopki, jaz pa sem dejal, temu pravimo konjska smrt.

Vendar je treba v svojem času doživeti tudi Vero, kakor je treba doživeti prvo pijanost.

Pili smo žganje, Krtov sadjevec, in nekdo od znancev mi je rekel:

»Tole ne bo dobro, Florijan.«

In jaz sem dejal:

»Zakaj bi ne bilo dobro?«

In znanec:

»Žganje je močno.«

In jaz:

»Prav nič se ne vem zanj.«

In znanec:

»Vedel boš kasneje, tole pride za teboj.«

Ni segel po steklenici, da bi mi jo vzeli. Če bi, bi mu ne verjel.

Vrt je prekrila roznata megla, hotel sem reči... glejte, mavrica... pa je bila beseda preveč zapletena, da bi jo jezik zmogel. Ne samo jezik, vse telo je postalo težko, kakor da sem ga napolnil s svincem, ne s Krtovim žganjem.

Kako sem prišel domov, nisem vedel.

Se zmeraj pa se spominjam Antonovih peric, ki sem jih ugledal nad seboj. Odmaknile so se, da so bile videti čisto majhne, a še zmeraj razločne, potem pa so zaplesale... ne, vsa soba se je divje zavrtela okoli osi, ki mi je bila zasajena naravnost skozi drobovje, skozi želodec in skozi jetra. Otomana se je nagibala, moral sem se oprijeti rjuhe, da sem se obdržal na njej, in želel sem si samo to, da bi bilo vsega konec.

Ves dan sem bil bolan zaradi Krtovega žganja.

Zaradi Vere Grigorjeve sem trpel ves mesec.

Dvakrat sem se zalotil na poti proti rdeči vili v praznem upanju, da jo bom srečal. Bilo je čudno, kako sem prej skoraj na vsakem koraku trčil obnjo, sedaj pa kakor da je odpotovala. Pa ni. Enkrat sem jo videl. Od daleč. Hitela je proti domu in še

toliko ni utegnila, da bi se bila ozrla, kje da bi postala pod kostanji in poklepetala, kakor je nekoč.

Drugič sem skoraj zadel vanjo. Na trgu. Stopila sva vsak izza svojega vogala, meni so se zašibila kolena in Vera je vzkliknila:

»Zdravo, Andrej!«

Ni bila sama. Pod roko se je držala Gašperja in se je zdela ob njegovi strani varna in zadovoljna in brezskrbna.

»Nič te ni videti, Andrej,« je rekla.

Kakor bi bil jaz tisti, ki se je skrival.

»V telovadnico tudi ne prideš več,« je rekel še Gašper.

»Kaj bi v telovadnici,« sem zamrmral.

In sem odkolovratil v svojo stran.

Hodil sem kakor mesečnik in trpel sem zaradi sramu in zaradi ponižanja. In zavidal sem Gašperju, ki je dobil vse, kar se mu je zahotelo.

Kako je že rekel v telovadnici... pa tako dekle.

In ji je položil roko na ramo... in med plesom jo je objel čez pas... in Vera mu je prepletla prste za tilnikom... tak ples je poln zaupljivosti... ženska se naslanja s prsmi kakor mačka... stegna se prepletajo in se iščejo in se love...

Moral se bom naučiti plesati, sem si rekel.

Zatekel sem se domov, na otomano, zagnil sem okno, da so se v mraku še perice na stropu izgubljale, in potlej sem jima v mislih sledil, ves čas sem jima bil za petami.

Šla sta po Maistrovi, se pravi h Gašperju, v eno od številnih notarjevih sob, kjer je imel Gašper vse drugačno posteljo, kakor pa je bila Antonova otomana. Beneško ogledalo na steni je bilo kakor nalašč za to, da se je Vera nagnila k njemu in si popravila lase. In debela preproga na tleh... spomnil sem se njenih besed:

»... je tako dražljivo, če hodim bosa. Po travi ali po preprogi, če je zadosti mehka...«

Samo oči mi je bilo treba zapreti, pa sem jo videl, kako kleči pred posteljo in odvezuje Gašperjeve čevlje...

Roman je izdal Zavod Borec. Delo je bilo letu nagradjeno s Kajuhovo nagrado in z nagrado vstaje slovenskega naroda.

GLAS 5

Sreda, 5. septembra 1973

Predelovanje lanu ne bo utonilo v pozabo

Davčani so v nedeljo spet pokazali, kako so včasih sušili in trli lan, predli prejo in tkali platno

»Prepričanje, da moramo etnografske izredno zanimive postopke tkanja lanenega blaga, ki so zamrli šele pred dobrimi dvajsetimi leti, rešiti pozabe, je zrasla ob predavanjih Janeza Ahačiča iz Škofje Loke. Je velik ljubitelj kmečke kulture in vnet pristaš kmečkega turizma. Tuhtali smo, kako bi opozorili nase, kako bi pritegnili obiskovalce, saj tudi mi nameravamo razvijati kmečki turizem. A ker zgolj papirnata reklama ne pomeni dosti, je bilo treba »pogrudnati« kaj bolj privlačnega, kakšno zanimivo prireditev. In tako je nastala zamisel, ki je danes uresničujemo. Vaščani radi sodelujejo. Navdušeni so, ker pomagajo oživljati staro, še ne povsem izumrlo dejavnost Davčarjev. Upamo, da bo prireditev postala tradicionalna.«

Tako je govoril na prvi prireditvi Dan teric predsednik krajevne skupnosti Davča Lojze Koder. Ni se motil. Dobro pripravljen prikaz predelave lanu in preje, obujanje starih navad in običajev, ki so jih predniki poznali ob tem opravilu in tudi odlična kuhinja Vrhovčeve gospodinje privabljajo vsako leto več obiskovalcev.

V nedeljo je bila ta folklorna prireditev že četrta. Lep zgodnje jesenski dan — v hribih prihaja jesen bolj zgodaj — je še povečal njen mik. Že dopoldne so k Vrhovcu začeli prihajati prvi obiskovalci. Do poznega popoldneva, ko so se sence že nagnile čez bregove, je skozi ozki in skalnati, enajst kilometrov dolg kanjon Davčice in iz novaške strani pribrenčalo, čez tristo avtomobilov. Okrog Vrhovčeve hiše pa se je nagnelo več kot tisoč radovednežev. Lahko so se prepričali, da predelava lanu med gorjanci še zdaleč ni pozabljena. Preveč spretno jim je šlo od rok sušenje, trenje, predenje in tkanje, štiri ključna dela spreminjanja lanenih bilk v tkanino.

Lan so letos in že nekaj let nazaj v Davči posejali le za to, da lahko prišlekom pokažejo njegovo predelavo. Včasih pa so lan sejali vsako leto. Najbolj primerna njiva za setev je bila ledina, ker na taki njivi ni bilo veliko plevela. Lan je namreč zelo občutljiva rastlina in so ga smeli le enkrat opleti in še to zelo previdno. Posejano njivo so nato z železnimi grabljami rahlo pograbilili in jo potrosili z ovčjim gnojem. Stari ljudje v Davči vedo povedati, da je bil lan najlepši, če je bil posejan tako na gosto, da je bilo pod palcem, če si ga položil na njivo, devet lanenih semen. Konec junija in v začetku julija so se njive, posejane z lanom, odele v sinjino, avgusta pa je ta zlahna rastlina dozorela. Ženske so jo populile, napravile majhne snopiče in jih obložile v kozolec. Tam se je lan kakih štirinajst dni sušil. Nato so z lesenim tolkačem — tučilnico — odstranile semena. Bilke pa so v obliki pravokotnika razprostrle po njivi ali travniku. Na koncu so iz dveh snopičev napravile križ, ki naj bi varoval lan pred vetrom. Tri tedne kasneje so lan, ki je postal »goden«, pobrali, ga povezali v težke snope in shranili na podstrešju, kjer je počakal na terice.

Še preden so terice prišle — to je bilo konec oktobra ali v začetku novembra — je moral gospodar pripraviti laneno jamo. To so si obiskovalci lahko ogledali v Vrhovčevem šadovnjaku. Lanena jama je majhna uta, iz kamna zidana in krita s skodlami ali šinkli kot tej vrsti »pokrivala« za strehe rečejo v Davči. Na leskovo mrežo na dnu jame naložijo

snope lanu. Do jame vodi pod zemljo 4 do 10 metrov dolg rov. Na začetku rova pa je ognjišče.

Kot nekoč, ko je šlo zares, sta gospodar in sin, oziroma hlapčič, oba oblečena v slikovite noše prednikov, pripeljala dračje in bukova drva in zakurila, da so se v jami sušili snopi pod vedrim nebom uležanih stebel. Dasi sušenje terja veliko previdnosti — snop se kaj hitro lahko vžge — gospodarju Stanku Čemažarju-Hlipu, ni zmanjkalo duhovitih pripomb in šal. Če ne bi bilo teric, ki so nekoliko vstran postavile trlice in začele energično obdelovati pregrete snope, ga množica bržkone ne bi tako kmalu zapustila. Toda udarci tolkal so zvalili gledalce k šesterici žensk. Okrog teric je letel droban pezdri, medtem ko so se šopi vlaken spreminjali v predivo. Lan so k tericam prinašali v platnenih rjuhah. Vsaka je hitro zgrabila dve pesti bilk. Polovico ga je začela tretji takoj, drugega pa je skrila v široko krilo, da se ni prehitro ohladilo.

Na drugi strani hiše so postavile kolovrate predice. Le-te so pravkar narejeno prejo najprej »zmikale«. Davške gospodinje pri zmičkanju uporabljajo posebno pripravo, imenovano greben. Gre za ploho, ki je poln žeblicev, čez katere vlečejo šope lanu. Tisto, kar je ostalo med špicami grebena, je peterica domačink oblikovala v valjasta povessa in kodelje. Oboje so zvile podobno kot zvije gospodinja palačinke. Tako zaobljeno predivo so potem seveda lahko natakneli na koželj kolovrata. Potem je prišlo na vrsto predenje. Včasih so to delo opravljali po malem več mesecev, vso dolgo zimo. Gospodinje so predle najboljše prediva — povessa, dekile so se morale zadovoljiti s kodeljami, pesterne in tudi domače hčere, ki so se šele učile ravnati s kolovratom, pa so dobile v roke tule. Pod njihovimi spretnimi rokami je nastajala preja, ki so jo navili v štrane in oprali v vročem pepelovem lugu. Spiranje je veljalo za najtežje opravilo.

In že je na vrsti tkanje. Ko je tkalec dobil v roke prejo, je najprej ocenil, kakšne kvalitete je in določil, kakšno platno bo delal iz nje. Streženje statvam pa ni enostavna reč. Paziti je treba, da se niti na motovilu ne križajo in da niso zmedene. Za en nasutek je potrebno 600 do 800 niti. Niti so dolge od 15 do 60 metrov. Ko je bil nasutek gotov, ga je bilo treba vstaviti v statve, tu pa vsako nit posebej privezati za nit na tiru na prednjem vratilu ali vretenu. Za to delo je tkalec potreboval pol dne.

Od vseh Davčarjev, pravijo, zna danes statvam najbolje streči Anton Bevk ali po domače Bičkarjev ata. Kar precej čez sedemdeset jih že ima, a je še nedavno stkal prek 700 metrov prvovrstnega platna. Pod kozolcem si je v nedeljo postavil statve. Skrit za steno gledalcev je pridno stregel statvam in čolniček je bliskovito švigal z ene strani na drugo, skozi dvojno vrsto nitk.

Čprav tega Davčani niso mogli pokazati, ker je za to eno popoldne prekratko, naj povemo, da so včasih izdelovali več vrst platna. Iz boljše preje je nastajalo praznje platno. Iz njega so izdelovali rjuhe in perilo. Če so tkali iz ene volnene in ene platnene niti, so dobili raševno ali mazalan. Ta tkanina je bila debelejša in bolj topla. Iz njega so izdelovali obleko za praznik. Iz preje, ki so jo spredli iz kodelj, pa je na statvah nastajalo hodnično platno za delovne obleke.

Življenje gorjana je bilo tesno povezano z lanom, prejo in platnom. Zato je prav, da se tudi mi in še maljši rodovi seznanimo s temi težkimi in tudi veselimi kmečkimi opravili. Nedvomno so Davčani poskrbeli, da ne bodo utonili v pozabo. Odlično izveden prikaz predelave lanu, razstava tkalskega orodja, domiselno speljan zabavni program (videli smo vrsto običajev, ki so bili v navadi ob tem opravilu in stare plese), v katerem je sodelovala folklorna skupina in godci iz Javorj in ki ga je vzorno vodil napovedovalec RTV Ljubljana Jože Logar, lepo speljana in dobro označena cesta in ne nazadnje domače specialitete, so navdušili gledalce in bili najboljše priporočilo za to prireditev tudi v prihodnje. L. Bogataj

prodam

Po ugodni ceni prodam 10 tednov stare JARČKE. Izbrana vrsta priznanih nesnic »PRELUX«. Petrič Tončka, Šenčur, Zupanova 6 5025
Ugodno progam MOTOR LAMMO 4, rabljen 20 ur in nemški gumijasti COLN. Pivk Milan, Moše Pijadeja 46, Kranj telefon 23-451. Ogled po 20. uri 5038

Prodaj dobro ohranjen levi stoječi kromiran štedilnik z dvema pekačema. Šenčur, Kranjska c. 14

Prodaj nemškega VOLČJAKA starega štiri mesece. Pristov, Vrba 18, Žirovnica 5102
Prodaj betonske PLOŠČE navadne in teraco, v vseh je železo. Pristov, Vrba 18, Žirovnica 5103
Prodaj strešno opeko bobrovec. Potočnik Franc, Bukovica, Škofja Loka 5145

Prodaj trajno žarečo peč KUPERBUSCH. Kidričeva 45/II Kranj 5146

Prodaj 1 leto stare KOKOŠI. Cegelnica I Naklo 5147
Prodaj borove plohe. Goriče 20 5148

Prodaj KRAVO. Čadovlje 8 5149
Prodaj nov zapakiran PRALNI STROJ GORENJE. Dijak Milka, Kidričeva 43, Kranj 5150

Prodaj ŠPIROVCE dolge 8 m in MOTORNO ŽAGO JOBY. Poljšica 4 Podnart 5151

Poceni prodaj novo MOŠKO KOLO na tri prestave. Begunjska 6, Kranj 5152

Poceni prodaj rabljeno PEČ na centralno kurjavo. Robič Andrej, Radovljica, Tavčarjeva 11 a 5153

Prodaj rabljene avto GUME uporabne za vprežni voz — 4 kom. Michelin 165-15 X in 4 kom. Pirelli 5,20-14. Ogled popoldan. Žnidar Maks, Utik št. 18 pri Vodica 5154

Prodaj mizarski SKOBELENI STROJ — kombinirka, 25 cm delovne širine. Rezovšek Franc, Tupaljšica 67, Preddvor 5178

Prodaj televizor PANORAMA AQUILA letnik 1970 in uvožen otroški stolček kombiniran s hodnikom. Okorn Frančiška, Kebetova 18, Kranj 5177

Prodaj — zaradi selitve — kuhinjo z jedilnim kotom in trajno žarečo peč KUPPERBUSCH — 8000 kal. Ogled vsak dan od 18.—20. ure v Stritarjevi 6/1, Kranj, tel. 22-831

Prodaj cement, bankine, punte, rabljena večja okna, 500-litrsko kad. Naklo 11 5179

Prodaj leseno barako, uporabno tudi za garažo. Lampič, Planina 12, tel. 22-198 5180

Kranj CENTER

5. septembra ameriški barvni film UMAZANI HEROJI JUKE ob 16. in 18. uri, premiera franc. barvnega filma NEKOČ JE BIL POLICAJ ob 20. uri

6. septembra franc. barvni film NEKOČ JE BIL POLICAJ ob 16. in 18. in 20. uri

7. septembra amer. barvni film DETEKTIV KLUTE ob 16., 18. in 20. uri

Kranj STORŽIČ

6. septembra ameriška barvna risanka MAČJI KONCERT ob 16. uri, amer. barv. film UMAZANI HEROJI JUKE ob 18. in 20. uri

7. septembra franc. barvni film NEKOČ JE BIL POLICAJ ob 16. in 18. in 20. uri

Tržič

5. septembra amer.-ital. barv. film TRIJE DOLARJI SEJEJO SMRT ob 18. in 20. uri

6. septembra amer.-ital. barv. film TRIJE DOLARJI SEJEJO SMRT ob 18. in 20. uri

Kamnik DOM

5. septembra italijanski barv. film JEGULJA ZA 300 MILIJONOV ob 18. in 20. uri

Škofja Loka SORA

5. septembra ameriški barvni film PAST ZA DVOJNEGA AGENTA ob 18. in 20. uri

6. septembra ameriški barvni film VITEZI RULETE ob 20. uri

7. septembra ameriški barvni film VITEZI RULETE ob 18. in 20. uri

Železniki OBZORJE

5. septembra ameriški barvni film DOKTOR DETEKTIV ob 20. uri

7. septembra ameriški barvni film DOKTOR DETEKTIV ob 20. uri

Radovljica

5. septembra ameriški barvni film SEKSUALNO SPOZNANJE ob 20. uri

6. septembra ameriški barvni film CHATOVA DEŽELA ob 20. uri

7. septembra ameriški barvni film SEKSUALNO SPOZNANJE ob 18. uri, angl. barv. film RDEČI BARON ob 20. uri

Jesenice RADIO

5. septembra amer.-ital. barv. film SUPER DIABOLIK

7. septembra amer. barvni film CROMWELL

Jesenice PLAVŽ

6. septembra franc. barvni film VARUJ SE PRIJATELJEV

7. septembra amer.-ital. barv. film SUPER DIABOLIK

Kranjska gora

5. septembra jug.-ital. barv. film TRI URE DO ZMAGE

6. septembra amer.-ital. barvni film SUPER DIABOLIK

Podjetje za PTT promet Kranj

razpisuje prosti delovni mesti

1. pismonoše
za pošto Jesenice 2

2. knjigovodje

Pogoji za sprejem so:

pod 1.: dokončana osemletka, opravljen vozniški izpit A-kategorije, odslužen kadrovski rok
Samsko stanovanje je na voljo. Kandidati naj se zglase pri pošti Jesenice 2.

pod 2.: ekonomska srednja šola

Prošnje je treba nasloviti komisiji za delovna razmerja podjetja.

Zahvala

Ob prerani izgubi našega dobrega moža, očeta, brata, starega očeta in strica

Ivana Zupana

Kvanšnekovega ata iz Pivke

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, darovali vence in cvetje ter dragega pokojnika v tako velikem številu spremili na njegovo zadnjo pot. Zahvaljujemo se dr. Udirju za dolgoletno zdravljenje. Posebna zahvala pevcem, gasilcem, upokojencem ter govornikom za poslovilne besede. Prav tako se zahvaljujemo gospodu dekanu za pogrebni obred in tolažilne besede.

Vsem še enkrat iskrena hvala — vsi njegovi

Pivka, 4. septembra 1973

Zahvala

Sporočamo žalostno vest, da nas je po težki bolezni zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

Rafael Rakovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem dobrim sosedom in vsem darovalcem cvetja. Posebno se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju iz Železnikov ter gospodu župniku in kaplanu za pogrebni obred in poslednje besede. Še enkrat vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti iskrena hvala.

Žalujoči: žena Julka, hčerka Marinka, sinovi Viktor, Tone, Janez z družinami ter Rafko in Vinko, brat Antonin, sestri Marija, Francka in drugo sorodstvo.

Dolenja vas — Selca, 28. avgusta 1973

Zahvala

Ob nenadni in boleči izgubi našega dragega moža in očeta

Maksa Niča

se iskreno zahvaljujemo sosedom, ki so hitro priskočili na pomoč, pevcem in prijatelju Jožetu za iskrene besede ob grobu, gospodu župniku iz Trstenika, vsem darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so v tako lepem številu spremili našega očeta do poslednjega doma. Še enkrat vsem in vsakemu posebej iskrena zahvala.

Žalujoča družina

Preddvor, 23. avgusta 1973

Rejci perutnine!

V valilnici v Naklem lahko dobite vsak dan od 6. do 14. u.e 2—3 mesece stare jarčke po ceni 25 din.
Ob sredah poslujemo do 18. ure.

Kmetijska zadruga Naklo

6 GLAS

Sreda, 5. septembra 1973

Izdaja ČP »Gorenjski tisk«, Kranj, Ulica Moše Pijadeja 1. Stavek: ČP »Gorenjski tisk«
Kranj, tisk: Združeno podjetje Ljudska pravica, Ljubljana, Kopitarjeva 2. -- Naslov uredništva in uprava lista: Kranj, Moše Pijadeja 1. -- Tekoči račun pri SDK v Kranju št. 51500-601-10152 -- Telefon: glavni urednik, odgovorni urednik in uprava 21-190, uredništvo 21-835, novinarji 21-860, malooglasni in naročniški oddelek 21-194. -- Naročnina: letna 60 din, polletna 30 din, cena za 1 številko 70 par. Mali oglasi: do 10 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din; naročniki imajo 25% popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo. -- Oproščeno prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

Vozila

Poceni prodam ZASTAVO 750 letnik 1961 — 30.000 po generalni. Bonča, Moše 34, Smednik 5158
 Prodaj fiat 750 letnik 1965. Sink Jože, Cirče 29, Kranj 5159
 Ugodno prodam FIAT 1100 R. Dorfarje 35. 5160
 Prodaj 2 JAWI 175 ali menjaj za MOPED. Tenetiše 12, Golnik 5161
 FIČKA I. 1969 prodaj. Ogled pri Draksler Izidor — avtoličar Orehek tel. 23-078 5162
 Prodaj SPAČKA letnik 1972 za 27.500,00 din. Naslov v oglašnem oddelku. 5163
 Prodaj ZASTAVO 1300 letnik 1967. Cena 15.000,00. Naslov v oglašnem oddelku 5164
 Prodaj TOVORNO PRIKOLICO za osebnih avto. Piber Ivan, Cankarjeva 13, Bled 5165
 Prodaj CIRKULAR in KATRCO letnik 1965. Partizanska 48, Kranj 5169
 Prodaj FIAT 750 in OLJNO PEČKontakt 7500. Jerman, Šturmovala 10 5170
 Ugodno prodaj avto REKORD (87 letnik) v voznem stanju ali po delih. Rezar, Grad 28, Cerklje 5171
 Prodaj ZASTAVO 750, letnik 1967. Hrastje 205, Kranj 5172
 Ugodno prodaj dobro ohranjen avto NSU TIP 110. Sp. Duplje 100 tel. 72-558 5173
 Prodaj zelo dobro ohranjen FIAT 750 letnik oktober 1969, po zelo ugodni ceni. Ogled popoldne. Brezar, Ulica 1. avgusta 5 5174
 Prodajam FIAT 750 po delih. C. Kokrškega odreda 26 5175

obvestila

GOSTILNA AŽMAN Nomenj — Bohinj vam od 10. septembra dalje nudi poleg ostalih jedi še: žabe, postripi, kmečke pečenice. Telefon 76-154. Vabljeni! 5114
 Uredništvo revije »MOJ MALI SVET«, vabi vse ljubitelje vrtnic v soboto, 8. septembra, ob 9. uri v vrtnarijo Tušek v Podbrezje, kjer bo praktičen prikaz (demonstracija) vseh pomembnejših del, ki jih imate z vrtnicami preko celega leta. Videli boste vse od sajenja, obrezovanja pa do zaščite vrtnic pred boleznimi in škodljivci. Istočasno si lahko ogledate tudi vrtnice v nasadu (45 sort) in tudi naročite za jesensko sajenje.
 BALETNA ŠOLA se začne 10. septembra, PIONIRSKA PLESNA ŠOLA 15. septembra, PLESNI TEČAJI ZA ZACETNIKE 12. septembra. Podrobna navodila na oglasni deski v Delavskem domu 4. 5183

zaposlitve

Takoj sprejem 2 mizarja in 2 lesostrugarja. Kupim javorjev les. Višnar, Besnica 5181
 Sprejem GOSPODINJSKO POMOČNICO za varstvo dvoletnega otroka ter pomoč v gospodinjstvu. Hrana in stanovanje, plača po dogovoru. Gašperšič Hermina, Jezersko 22/a 5182
 STAREJŠO ŽENSKO iz Radovljice ali okolice potrebujemo za varovanje dveh otrok za štiri ure dnevno. M. Skodlar, Radovljica, Cankarjeva 29 ali telefon 75-656. Nagrada in povrnitev stroškov po dogovoru. 5084

Sprejem žensko za varstvo 1 leto starega otroka. Hrana in stanovanje preskrbljeno, plača po dogovoru. BIZJAK, Mavčiče 80, Kranj 5166

ŠTUDENT INŠTRUIRA angleščino, nemščino ali italijanščino, eno uro na dan v zameno za STANOVANJE. Boris Pavletič, Baraka 73, 52310 Buzet 5167

ŠEŠIR

Tovarna klobukov
 Škofja Loka

proda

rabljen tovorni avto Hano-
 mač 2,7 t

Dražba bo v soboto, 8. septembra v Škofji Loki ob 8. uri za družbeni sektor, eno uro kasneje pa za zasebnike.

stanovanja

Mlada, mirna tričlanska družina išče prazno STANOVANJE ali VEČJO SOBO v Kranju, Trzihu ali okolici. Ponudbe pošljite pod »Dobro plačnik«. 5155
 Opremljeno SOBO v Kranju ali bližnji okolici išče miren fant. Ponudbe pošljite pod »JESEN«. 5156
 Študent išče OGREVANO SOBO v Kranju po ugodni ceni. Vidmar Darinka, C. Goriške fronte 91, 65290 Sempeter 5157

Didić - Nisem kriv

Nemalo smo bili začudeni nad pisanjem v Sportskih novostih, da je kranjski zvezni sodnik in trener Peter Didić predan v disciplinski postopek Zvezi vaterpolskih sodnikov Jugoslavije. Obtožen je bil, da je samovoljno odšel na univerziado v Moskvo, kjer je sodil na vaterpolskem turnirju. Ob enem pa so ga črtali s seznama sodnikov za sojenje šestih preostalih tekem v prvi zvezni ligi.

Po prihodu iz Moskve nam je Didić dejal, da se ne meni za odnos Vaterpolske zveze Jugoslavije — sedež v Beogradu — in Zveze vaterpolskih sodnikov Jugoslavije — sedež v Splitu. V Moskvo sem odšel po nalogu Vaterpolske zveze Jugoslavije in ne samovoljno kot mi očitajo. Že pred tem sem bil določen, da treniram našo študentsko reprezentanco. To sem odpovedal, saj sem ravno v tem času s Triglavom imel težke tekme. Za sodnika v Moskvo je bil določen Splitčan Klemenčič, ki pa ni opravičil zaupanja. Zato so namesto njega poslali mene. Prepričan sem, da sem na univerziadi zadovoljil, saj sem vodil eno polfinalno in tri finalna srečanja. Od mednarodne komisije sem za svoje sojenje dobil najvišje možne ocene. Zato sem začuden nad tem pisanjem. -dh

Šport med vikendom

Prvi septembrski vikend je ljubiteljem športa prinesel obilo razburljivih športnih užitkov. Za rokometiški in košarkarji, ki nadaljujejo jesenski del prvenstva, so v novo sezono startale tudi rokometiške in nogometiške v II. zvezni ligi in nogometiške v ZCNL.

NOGOMET — Že na startu nogometne sezone 1973/74 v zahodni conski ligi smo bili priča prvih presenečenj. Favorizirana kranjska Sava je v gorenjskem derbiju v Trzihu nepričakovano, a po pravici prepuščila obe točki domačinom. Drugi kranjski predstavnik Triglav pa je komaj rešil točko v igri z borbenimi Sežanci.

Rezultati: Triglav : Tabor 2:2 (1:0), Trzic : Sava 3:0 (0:0).
 Pari prihodnjega kola: Sava : Tabor, Trzic : Jadran, Sava (Tacen) : Triglav.

KOŠARKA — Košarkarji Triglava so po dveh jesenskih kolih tudi to pot osvojili točki. Na stadionu Stanka Mlakarja v Kranju so brez težav opravili s košarkarji Radenske. Tekma Maribor : Jesenice je bila preložena. V SKL I B je loški Kroj moral v gosteh priznati premoč igralcem sezanskega Krasa, v ženski ligi je v zaostali tekmi žirovska Etiketa izgubila z ljubljansko Olimpijo, Litija pa je odpravila Kroj.

Rezultati: moški: Triglav : Radenska 88:73 (43:38), Kras : Kroj 83:70 (43:37), ženske: Olimpija : Etiketa 64:18 (39:11), Litija : Kroj 61:59 (29:25).

Pari prihodnjega kola: Jesenice : Marles, Trnovo : Triglav, Kroj : Jezica, ženske: Kroj : Etiketa.

ROKOMET — V prvem kolu II. zvezne ženske lige rokometiške Alples klub domačemu terenu niso uspeli osvojiti točk s Podravko. V moški republikanski ligi pa je bil Trzic v Trbovljah le za dva zadetka prekratek za končni uspeh.

Rezultati pri ženskah: Alples : Podravka 12:13 (8:7); pri moških: Rudar : Trzic 15:14 (9:5).

Para prihodnjega kola: ženske: Branik : Alples; moški: Trzic : Jadran (Kozina).

KOLESTARSTVO — Namesto, da bi jugoslovanska reprezentanca nastopala na letošnjem svetovnem prvenstvu v Španiji — menda je pristojnim zmanjkalo denarja — so se naši najboljši kolesarji udeležili tradicionalne dirke po Beli krajini. V članski konkurenci je bil najboljši Rogovec Freljih pri mladincih pa Branikovec Stane Kesrič.

Vrstni red: člani: 1. Freljih (Rog), 2. Kunaver (Partizan Beograd), 3. Zakotnik (Rog), 7. Hvasti (Sava). -dh

Naš komentar

Razplet po načrtu

Končan je letošnji vaterpolski ples v drugi zvezni ligi. V našem zadnjem komentarju pred tednom dni smo zapisali, da za kranjski Triglav, sibiški Solaris in Mladost iz Bijeje še ni vse končano in še ni rešeno o vprašanju prvaka, ki ima obenem pravico vstopa v družbo najboljših jugoslovanskih vaterpolo moštev.

Zadnja tri kola letošnjega prvenstva so pokazala, da je bila naša napoved pravilna. Triglavani so v treh srečanjih, kljub mrzli vodi in hladnemu vremenu, doma odpravili vse tri vojvodinske ekipe — Vojvodino, ŽAK in Bečeje — ter tako osvojili novih šest točk. Najtežje delo je imel Solaris, ki je moral na težko pot v črnogorsko primorje. Po odličnem začetku v Djenovičih, ko je premagal domačo Riviero (7:3) je v Kotorju »kiksnil«. Kotaranski Borac mu je namreč v borbeni igri odvezel obe točki (rezultat 7:6). V najtežji tekmi v Bijeli, ko sta se srečala oba kandidata za vrh, je spet moral priznati premoč. Mladost ga je odpravila le z golom razlike (4:3) in s tem je bilo prvenstvo končano. Mladost je osvojila prvo mesto. Čeprav je Mladost na vrhu lestvice z 39 točkami in je pred nasledovalcem za dve točki, pa bo o prvaku odločala še tekmovalna komisija. Mladost še ni uradni prvak, saj ji najvišji vaterpolski tekmovalni organ v drugi zvezni ligi mora odvzeti še dve točki. V igri proti Spartaku v prvem delu prvenstva je namreč zaigral kaznovani Stanišič in na registracijo te tekme se je premaganec pritožil.

Če bo tekmovalna komisija ugodila pritožbi Spartaka, bodo na prvem mestu Mladost, Solaris in Triglav. Slednji je v tem prvenstvu dal največ in dobil najmanj zadetkov. Razlika v danih in prejetih golih je kar 124. Vsi trije naj bi se za letošnji naslov pomerili še enkrat in to v nevtralnem bazenu. Tu je ponovno upanje za Triglav, da po treh letih spet dobi prvoligaški status.

Lestvica v kateri Mladosti še niso odvzeli točk:

Mladost	22	19	1	2	164:107	39
Triglav	22	17	3	2	209: 85	37
Solaris	22	18	1	3	177:107	37
Riviera	22	13	1	8	144:101	27
Jedinstvo	22	10	2	10	113:105	22
Borac	22	9	1	12	101:121	19
Koper	22	8	3	11	112:150	19
ŽAK	22	8	1	13	91:125	17
Bečeje	22	6	1	15	103:150	13
Senta	22	6	1	15	100:148	13
Vojvodina	22	5	2	15	89:152	12
Spartak	22	4	1	17	93:145	9

Sin gre po očetovih stopinjah

Preteklo nedeljo se je v Ljubljani končalo letošnje republiško prvenstvo v streljanju z MK puškami in pištolami. Člani in mladinci so se pomerili za naslove republiških prvakov v streljanju s standardno MK pištolo, revolverjem velikega kalibra, hitrostrelno pištolo in MK puško proste izbire. Med gorenjskimi tekmovalci sta bila prav gotovo najuspešnejša Franc Peternel in njegov sin, ki sta se vrnila s tekmovalja s tremi zmagami in enim drugim mestom. Dobri uvrstitvi pa sta dosegla tudi Poženel (Kranj) in Otrin (Jesenice).

Gorenjski sejem : Radovljica 26 : 18

V prvenstveno sezono 1973/74 so to soboto in nedeljo startali rokometiški v obeh gorenjskih rokometnih ligah. V prvi ligi so bili doseženi pričakovani rezultati, saj so vsa favorizirana moštva brez težav odpravila svoje nasprotnike.

Izidi: Križe B : Krvavec 17:15 (7:7), Jesenice : Sava B 28:17 (17:3), Veterani : Storžič 24:14 (11:6), Gorenjski sejem : Radovljica 26:18 (9:6), Kranjska gora : Trzic B 20:13 (7:2).

V drugi ligi pa je že v prvem kolu prišlo do zapleta. Igralcev Šeširja B namreč ni bilo na igrišču v Besnico. Tako bo treba že na startu ostro ukrepati, če bomo hoteli, da bo tekmovalje potekalo po normalnih tirih.

Izidi: Radovljica B : Alpes B 28:11 (13:6), Duplje B : Preddvor B 12:22 (5:16), Besnica : Šešir B 10:0 bb, Žabnica A : Žabnica B 29:16 (7:4), Dijaški dom je bil prost. dh

Če k omenjenim odličnim uvrstitvam Peternela st. dodamo še uspešen nastop tega tekmovalca na nedavnem dvoboju med ekipama Ljubljane in Zürichu v Švici, lahko rečemo, da je bila letošnja sezona ena od najuspešnejših v njegovi dolgoletni tekmovalni karieri.

Rezultati — člani: MK standardna pištola: 1. Peternel st. 550, 3. Poženel (oba Kranj) 542; revolver velikega kalibra: 1. Teržan (Olimpija) 576, 2. Peternel st. (Kranj) 575; MK hitrostrelna pištola: 1. Peternel (Kranj) 576; MK puška proste izbire: 1. Mikolič (Olimpija) 1108, 3. Otrin (Jesenice) 1104; mladinci — MK standardna pištola: 1. Peternel ml. (Kranj) 531 itd.

In še rezultati z dvoboja Ljubljana : Zürich: MK standardna pištola: 1. Peternel st. 550, 4. Poženel (oba Ljubljana) 545 (ekipa Ljubljane je dosegla v tej disciplini zmago in slovenski rekord z 2184 krogi); MK pištola proste izbire: 1. Aberli (Z.) 540, 3. Peternel st. (Lj.) 534 (ekipno je bila Ljubljana druga s slovenskim rekordom 2121 krogov); MK hitrostrelna pištola: 1. Albrecht (Z.) 588, 3. Peternel 580 (ekipa je z 2285 krogov postavila slovenski rekord); revolver velikega kalibra: 1. Albrecht (Z.) 584, 2. Peternel 577; MK puška proste izbire, 60 leže: 1. Mikolič 592, 2. Otrin (oba Lj.) 588; MK puška proste izbire, 3x40: 1. Gautenbein (Z.) 1121, 2. Otrin 1119. B. Malovrh

Večina naslovov Elanu

V nedeljo se je na Zbiljskem jezeru končalo IX. državno prvenstvo v smučanju na vodi. 48 naših najboljših smučarjev na vodi iz petih klubov se je tri dni potegovalo za najvišje naslove v slalomu, likih, skokih in kombinaciji. Zanimive nastope vodnih smučarjev si je ogledalo več tisoč gledalcev, ki so bili pričavi vidnemu napredku te športne zvrsti pri nas.

Največji uspeh so dosegli tekmovalci in tekmovalke Elana iz Begunj, ki so osvojili naslov ekipnega državnega prvaka ter kopico naslovov državnih prvakov med posamezniki.

V članski konkurenci je največji uspeh dosegel Marko Potočnik z osvojitvijo naslova prvaka v kombinaciji in likih. V slalomu je Fric Detic osvojil že sedmi zaporedni naslov prvaka, v skokih pa je klub poškodbi Primož Finžgar bil zanesljivo prvi. Pri veteranih je Janez Valant bil prvi v skokih, mladinec Blaž Finžgar pa v skokih, kombinaciji in slalomu. Mladinka Petra Zupan in pionirka Andreja Porenta sta osvojili vsa štiri prva mesta, pri mlajših pionirjih je Jani Valant bil prvi v kombinaciji, likih in skokih, Mark Pleško pa v slalomu. fr

GLAS 7
 Sreda, 5. septembra 1973

Živinorejska razstava in konjske dirke

V nedeljo, 16. septembra 1973, bo v Komendi od 9. do 12. ure razstava plemenske goveje živine in konj. Popoldne ob 14. uri bodo velike konjske dirke, na katerih bodo sodelovali konjeniški klubi Komenda, Ljutomer, Maribor, Sentjernej in Ljubljana. Po prireditvi bo velika vrtna veselica. Vabljeni.

Vzgojni zavod v Kamni gorici

Obs Radovljica — z internatom, interno posebno osnovno šolo in eksternimi oddelki posebne osnovne šole v Radovljici, na Bledu in Bohinjski Bistrici naknadno razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

16 učiteljev

za pouk v POŠ in za vzgojno delo v internatu z naslednjimi pogoji po prioriteti:

PRU — PA
 — defektološki oddelek
 PRU — PA
 U — predmetna skupina ali skupina razredni pouk

— srednja izobrazba — učiteljišče
 — srednja izobrazba — vzgojiteljska šola
 — srednja izobrazba — splošna, oziroma katerakoli smer (v tem primeru imajo prednost tisti, ki že imajo pedagoško prakso).

Razpis velja do vštetelega 12. septembra. Prošenj, prejetih po tem roku, ne bomo upoštevali.

ŽIVILA

Cenjene kupce obveščamo, da bomo v naših prodajalnah prodajali ozimnico: papriko, krompir, slive, jabolka in hruške, po zelo ugodnih cenah.

PAPRIKA 3.50 din

KROMPIR 1.75 din

Priporočamo se za nakup

ŽIVILA

1+3

Letos se nam na Gorenjskem spet obeta dobra krompirjeva letina. Proizvajalci so ga večino že izkopal, drugega pa nameravajo izrjavati v tem tednu in v prvih dneh prihodnjega tedna, ker se obeta lepo in suho vreme, ki je najprimernejše za spravilo krompirja. Prve tone krompirja že romajo na trg.

Obiskali smo tri gorenjske kmete in jih vprašali o letošnji krompirjevi letini, ceni in možnostih prodaje. Pretekla leta se je namreč dogajalo, da odjemalci kljub pogodbam vsega krompirja niso odkupili ali pa so ga šele pozno spomladi prihodnje leto.

Franc OBLAK, kmet iz Naklega:

»Letno pridelam okrog 20 ton krompirja na dobrem hektarju površine. Več ga niti ne morem vsaditi, ker na mojem posestvu prevladujejo travniki. Računam, da bom okrog 10 ton krompirja oddal zadrugi, 5 ton stalnim strankam, ostalega pa bom porabil doma. Tako kot vsako leto sem z nakelsko zadrugo sklenil koope-rantsko pogodbo. Upam, da bom dobil za kilogram krompirja 1,30 dinarja. Če pa bo zadruga držala obljubo, da bo plačala krompir tistim, ki smo ga ji oddali že lani, malo dražje, bom še bolj vesel. Mislim pa, da bi se morala cena za kilogram krompirja sukati okrog 1,5 dinarja, ker imamo proizvajalci velike stroške s proizvodnjo. Gnojila so namreč izredno draga. Letos so bili večji proizvajalci zgodnjega krompirja v izjemnem položaju. Ta krompir je bil zelo drag in kdor ga je veliko imel, si je opomogel.«

Ivanka ZMRZLIKAR, kmetica iz Hrastja:

»Krompir smo posadili na poldrugem hektarju in sicer na hektarju sorto desiré, na pol hektarja pa sorto saskia. Slednjega smo že zorali, ostalega pa bomo ta ali prihodnji teden, če bo vreme. S Kmetijsko zadrugo Cerklje sem sklenila pogodbo za odkup 20 ton. Pravijo, da ga bodo plačali po 1,20 dinarja, kar je vsaj za 30 par premalo, saj so se umetna gno-

jila podražila. Upam, da bo zadruga tako kot pretekla leta tudi letos vsega čimprej odkupila. Manjše količine krompirja bomo prodali tudi doma. Pridelek? Saskia je zares dobro obrodil, desiré pa nekoliko slabše, ker smo ga zgodaj škropili proti plesni. Bolje je, da škropiš prej, preden se plesen pojavi, kot pa kasneje.«

Ivan ŠTULAR, kmet iz Strahinja:

»Letošnji pridelek krompirja je bil sorazmerno dober. Najprej smo izkopal sorto saskia, pred kratkim pa še cvetnik in igor. Mislim, da ga bom imel več kot 70 ton. Imam stalne kupce, precej pa ga bo odkupila tudi Kmetijska zadruga Naklo, s katero sem sklenil pogodbo. Odkupna cena 1,30 dinarja je po moje pre-nizka. Za poskus smo trije kmetje izdelali kalkulacijo, ki kaže, da bi šele cena poldrug dinar za kilogram pokrila vse stroške proizvodnje in delo kmeta. Letos so ponekod krompir zelo poškodovale ličinke majskega hrošča, ki objedajo plod v zemlji. Mojemu krompirju je bilo letos prizanešeno in sem zato zadovoljen. Drugo leto nameravam posaditi prav toliko krompirja. Menim, da je zemlja primerna za gojenje krompirja, ker ni težka.« J. Košnjek

V prepiru dva mrtva

V nedeljo, 2. septembra, dopoldne so se v delavskem naselju v Struževem št. 69 sprli Stefan Pap (roj. 1923), upokojenec in Muharem Alibegović (roj. 1943), strojnik, ter njegov brat Zikret Alibegović (roj. 1950), delavec brez zaposlitve. Prepir se je zelo zaostрил in Stefan Pap je z lovsko puško dvocevko na šibre ustrelil na Zikreta Alibegoviča. Leta je takoj umrl. Muharem Alibegović je nato s pištolo trikrat ustrelil proti Stefanu Papu in ga enkrat zadel. Ranjenega Papa so prepeljali v ljubljansko bolnišnico, vendar je že med prevozom umrl. Preiskovalni sodnik je za Muharema Alibegoviča odredil pripor.

Pretep in sunek z nožem

V ponedeljek, 3. septembra, popoldne so se stekli delavci v delavskem naselju GP »Sava« Jesenice v Kranjski gori. Zaradi prejšnjih prepиров so Svetozara Buljeviča (roj. 1942) napadli Ismet Jušič (roj. 1935), Hasan Jušič (roj. 1957), Hamid Jušič (roj. 1955) in Hasan Muharemovič (roj. 1922). Med pretepom sta Hasan Jušič in Hamid Jušič z nožem zabodla v hrbet Svetozara Buljeviča. Hudo ranjenega Buljeviča so v kritičnem stanju prepeljali v jeseniško bolnišnico.

Gorska nesreča

V nedeljo, 2. septembra, dopoldne je helikopter prepeljal od Pogačnikovega doma na Kriških podih v dolino ranjeno Elso Koltz (roj. 1908) iz Göppingena. Koltzovi je prejšnji dan okoli 20.30 ure spodrsnilo na poti od Razorja do Pogačnikovega doma, padla je po melišču in se ranila po glavi, poškodovan pa ima tudi prsni koš in medenico. Zdravi se v jeseniški bolnišnici.

Skala na cesti

V nedeljo, 2. septembra, ob 21.30 se je na cesti med Davčo in Zalilogom pripetila nesreča. Voznik osebnega avtomobila Rudi Penič (roj. 1925) iz Železnikov se je izognil skali na cesti, pri tem pa se je prevrnil v potok Davščico in obstal na strehi. V nesreči je bil lažje ranjen sopotnik Krt Orešte iz Železnikov.

Požar

V soboto, 1. septembra, dopoldne je začel goret kozolec last Pavla Špika v Gornji Žetini. Skupaj s kozolcem je pogorelo tudi nekaj cementa, pet metrov smrekovih desk, moped in še nekaj sena in orodja. Požar sta zaneli otroka, ki sta iz mopeda spustila gorivo, da je teklo po senu, z zaganjačem pa sta zaganjala motor, pri čemer je iskra preskočila na z bencinom navlaženo seno in povzročila požar. Škode je za okoli 20.000 din.

Precej dražji avtomobili

S ponedeljkom so se podražili osebni avtomobili Crvene zastave in Cimos. Tovarna Zastava je svoje avtomobile podražila za 12 odstotkov, Cimos pa od 9,68 do 12,04 odstotka. Večina osebnih avtomobilov tovarne Zastava je tako dosegla takšno ceno, da se je uvrstila v tisti razred, za katerega velja višji zvezni prometni davek. Tako se skupaj s prometnim davkom nekateri avtomobili podražili tudi za 25 odstotkov.

Poglejmo nove cene avtomobilov: zastava 750 28.163 dinarjev (dose-danja cena v Ljubljani 25.198 dinarjev), zastava 750 L 29.520 (26.409), zastava 1300 48.820 (42.403), zastava 1300 L 55.850 (45.006), zastava 125 PZ 59.811 (48.160), zastava 101 56.299 (45.236), lada 59.022 (47.456), spaček 33.915,60 (30.269,40), ami 8 40.511,80 (36.724,00), ami 8 L 41.320,50 (37.420,20) itd.

Da bi kupcem olajšala nakup in sebi zmanjšala zalogo, bo Crvena zastava kupcem, ki bodo vplačali avtomobila zastava 101 in zastava 1300 standard do 15. septembra letos, prodajala za 4243 oziroma 4531 dinarjev ceneje, kot ti dve vozili veljata od ponedeljka naprej.

nesreče

Neprimerna hitrost

V soboto, 1. septembra, nekaj po polnoči se je na cesti četrtega reda v Preddvoru pripetila prometna nezgoda zaradi neprimerne hitrosti. Voznik osebnega avtomobila Boris Mlakar (roj. 1949) iz Kranja je vozil od Preddvora proti Tupaličem. V blagem levem ovinku ga je zaradi neprimerne hitrosti zaneslo s ceste v drevo. Sopotnik v njegovem avtomobilu Franc Mrkun (roj. 1951) iz Kranja je bil v nesreči hudo ranjen in so ga prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Škode na avtomobilu je za 7000 din.

Nenadoma na cesto

V soboto, 1. septembra, popoldne je peljal po vaški cesti v Hrastju voznik osebnega avtomobila Franc Štular (roj. 1943) iz Hrastja. Z desne strani je nenadoma pritekla pred njegov avtomobil 9-letna Milena Lužar iz Hrastja. Kljub zaviranju je avtomobil deklico zadel. Huje ranjeno so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Umrla v bolnišnici

V Klinični bolnišnici Ljubljana je v soboto, 1. septembra, umrla za posledicami prometne nesreče Marija Pipan (roj. 1889) iz Gorenje vasi št. 62. Nesreča se je pripetila 19. avgusta v Gorenji vasi.

Nezgoda otroka

V nedeljo, 2. septembra, ob 19.25 je na cesti drugega reda v Hotemazah pri hiši št. 45 pritekkel z leve strani na cesto 4-letni Dušan Naglič iz Hotemaz, prav tedaj ko je mimo peljal osebni avtomobil, ki ga je vozil Jože Sladič (roj. 1930) iz Zg. Jezerskega. Otrok se je zaletel v vrata avtomobila in se hudo ranil. Zdravi se v ljubljanski bolnišnici.

Zadela mopedista

V ponedeljek, 3. septembra, nekaj minut po 14. uri se je na Gorenjesavski cesti v Kranju pripetila prometna nezgoda. Voznik mopeda Jožko Zeni (roj. 1955) iz Sp. Besnice je peljal od Kranja proti Besnici. Pred tovarno Tekstil-indus je iz nasprotne smeri pripeljala voznica osebnega avtomobila Milka Hafner (roj. 1950) iz Kranja, zavijala je levo na parkirni prostor, pri tem pa je izsilila prednost pred mopedistom. Avtomobil je zadel mopedista s prednjim levim blatnikom. Huje ranjenega Jožka Zenija so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Borcem XII. SNOU brigade - »Štajerske«!

Proslava 30-letnice ustanovitve XII. SNOUB »Štajerske«, na katero vabimo vse nekdanje borce, bo v nedeljo, 16. septembra v Novem mestu.

Zbor bo ob 10. uri pred kinom »Krka«, nakar bo odhod na slavnostni prostor. Posebnih vabil ne bo!

SKUPŠČINA OBČINE NOVO MESTO in DRUŽBENO-POLIT. ORGANIZACIJE

Krajevni praznik na Javorniku

Na Javorniku praznujejo 4. septembra svoj krajevni praznik, v spomin na smrt petih talcev, ki so jih Nemci ustrelili na Koroški Beli.

V programu letošnjega praznovanja so družbenopolitične organizacije pripravile izlet v Medji dol v Karavankah, koncert pihalnega orkestra jeseniških železarjev ter svečanost pred spomenikom talcev.

V četrtek, 6. septembra bosta krajevna organizacija SZDL ter krajevna skupnost Javornik—Koroška Bela pripravili množično zboro-

vanje občanov v delavskem domu na Javorniku, na katerem bodo govorili o osnutku nove republiške in zvezne ustave. V soboto, 8. septembra pa bo srečanje borcev NOV združenega podjetja Slovenske železarnice na Pokljuki, kamor bo peljal poseben avto-bus.

Tako kot vsako leto, tako bodo tudi letos primerno uredili grobove in spominska obeležja na Javorniku in na Koroški Beli ter očistili okolice spomenikov. D. S.

Omejena dobava električne energije

Od ponedeljka dalje je dobava električne energije odjemalcem v Sloveniji močno znižana. Med podjetji, ki jih bo redukcija električnega toka najbolj prizadela, je tudi jeseniška Železarna, ki prejema od ponedeljka dalje le 41 odstotkov potrebne energije. Elektropeči so v ponedeljek začele obratovati le s polovično močjo, včeraj pa so jih morali celo ustaviti. Razen tega bo morala Železarna zmanjšati porabo elektrike tudi v ostalih obratih in sicer za 22,5 odstotka.

Glavni razlogi za pomanjkanje elektrike v Sloveniji so nizki dotoki vode v hidroelektrarnah,

znižanje proizvodnje energije v termoelektrarni Soštanj, ker velenjski rudnik ne dobavlja dovolj lignita ter letni remont v ljubljanski toplarni in TE Trbovlje. Če se bodo dobave povečale (tako obljublajo v Velenju), bo omejitev v prihodnjem tednu manjša. Električne krize ne moremo rešiti niti z uvozom energije iz drugih republik in držav (Srbija, BiH, Avstrija), ker se tudi pri njih že pojavljajo podobni problemi. Tako zmanjka dnevnice v Sloveniji skoraj 4 milijone kilovatnih ur energije. Ob delavnih je namreč potrošimo 17 milijonov kilovatnih ur.

Poziv rdečega križa Slovenije

Izvršni odbor Rdečega križa Slovenije je na seji 30. avgusta 1973 razpravljal o pozivu Lige društev Rdečega križa za pomoč ljudem, ki so jih prizadele suše in poplave v Afriki in Aziji.

Menil je, naj bi tudi Rdeči križ Jugoslavije prispeval k oblažitvi strahotnih posledic omenjenih nesreč. V ta namen je Republiški odbor Rdečega križa Slovenije iz sklada za elementarne nesreče nakazal 20.000,00 din.

Republiški odbor Rdečega križa Slovenije obvešča vse, ki bi želeli darovati sredstva prek RK za prizadete ljudi ob suši in poplavah, da lahko denar nakažejo na žiro račun RKS številka 50103-678-51579.

REPUBLIŠKI ODBOR RDEČEGA KRIŽA SLOVENIJE Ljubljana-Mirje 19

Ne zamudite ugodnega nakupa razprodaje pletenin, katero vam je pripravila »Almira« v obeh tovarniških prodajalnah v Radovljici

ALMIRA